

# לקראת שבת מלכתא



**"השתוממתי! הייתי בטוח שרבי אהרן לייב הוא הגדול היחיד בבני ברק, לאחר פטירת ה'חזון איש'. הייתכן שיש גדולי תורה נוספים שנמנים בשורה אחת יחד עמו? איך זה יכול להיות?! יש עוד מישהו חוץ מהרב שטיינמן? זה לא ייתכן!!"**

הגאון רבי נתן זוכובסקי שליט"א, בשיחה מיוחדת ל'לקראת שבת', ובה זיכרונות ושביבי אורה מהתקופה בה למד אצל רבינו זצ"ל בישיבת 'חפץ חיים' בכפר סבא • שנתיים להסתלקותו



צילום: יוסי רוזנבוים

הגאון רבי פסח פרוסקין זצ"ל, בישיבת קוברין. "ואכן, בהיותי כבן 12 זכיתי ללמוד בישיבה אצל רבינו זצ"ל. זו היתה תקופה מיוחדת במינה, ואני יכול לומר שאנחנו, תלמידי הישיבה, הערצנו את רבינו זצ"ל בצורה שלא רואים היום, למרבה הצער. "אם תשאלו אותי, ההערצה הזאת שחשנו לרבינו זצ"ל, היתה חלק חשוב מאוד בקניית התורה מפיו. כל מילה שלו היתה קודש קודשים. רק כך אפשר ללמוד ובאמת להצליח בלימוד. כשאתה רואה בחור ישיבה שמסתכל במבט קצת עקום על הר"מ שלו בישיבה, אתה יכול לומר עליו שככל הנראה ממנו לא יצא תלמיד חכם אמיתי. "היום אנחנו שומעים בחורים שאומרים שהמגיד שיעור הזה לא אומר מספיק מפרשים, והוא בכלל לא מחדש דבר מעצמו אלא רק מביא המשך בעמוד הבא

## הרב אברהם פוקס והרב יעקב לוסטיגמן

אחד היה רבינו הגדול, מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצ"ל. אחד היה בענוותנותו המופלגת, בחדות המחשבה, בהארת הפנים לכל אדם, ובהנהגת הדור על מי מנוחות. זכה דורנו לחסות בצילו, וליהנות מזיו אורו הטהור והקדוש, וגדולה היא האבדה שאיבדנו לפני שנתיים ימים, בערב חנוכה תשע"ח.

במלאת שנתיים להסתלקותו לשמי מרום, פקדנו את מעונו של אחד מבכירי תלמידיו: הגאון רבי נתן זוכובסקי שליט"א, ראש ישיבת 'גאון יעקב' ו'חכמה ודעת', אשר זכה לצקת מים על ידיו הטהורות של רבנו זצ"ל, עוד בהיותו נער כבן 12, אז נשלח ללמוד אצלו בישיבת 'חפץ חיים' בכפר סבא.

על האהבה הגדולה שרחש רבינו, לראש הישיבה שליט"א, אפשר ללמוד מהעובדה שאת דרשת בר המצווה הכין הגר"נ שליט"א יחד עם רבינו זצ"ל, אשר פרס עליו את חסותו, מפאת מחלתו הקשה של אבי ראש הישיבה, הגאון רבי דב זוכובסקי זצ"ל, אשר כיהן באותה העת כמשגיח בישיבת לומז'ה שבפתח תקוה.

"למעשה נשלחת אל מחוץ לבית בגיל צעיר מאוד בגלל מחלתו של אבי זצ"ל", מספר לנו ראש הישיבה שליט"א, "כמה מבכירי תלמידיו בישיבת לומז'ה הסתובבו אז בביתנו, והם היו אלו שבחרו עבורי ישיבה. הם טענו אז שהגרא"ל שטיינמן זוכה להערכה יוצאת דופן מאת מרן החזו"א ודיברו אז שהחזון איש אף אמר עליו שהוא אחד מל"ו הצדיקים שבדור, ועל כן זכות גדולה תהיה עבורי שאזכה ללמוד תורה מפיו. מעניין לציין שרבינו זצ"ל למד במשך תקופה אצל סבי, אב אמי,

מה שכבר כתוב בספרים וכדו".

**רבינו זצ"ל היה ממעט לומר חידושים בשיעוריו?**

"למדתי אצל רבי אהרן לייב כמה שנים. יש לי עדיין מחברת מהשיעורים שכתבתי באותה התקופה. אין שם חידושים גדולים. האמת שאין שם כמעט חידושים בכלל. הוא דיבר רק על הפשט, חידד, הבהיר, ליבן את הסוגיא, הסביר אותה בפרוטרוט. בלי חידושים, כמעט בלי מפרשים. אבל כל מילה ששמענו ממנו קנינו אותה. היא נחרטה בעצמות שלנו. למה? כי הערצנו אותו מכל הלב. לא רק אני, אני מדבר על כל התלמידים שהיו שם, כולם העריצו אותו בצורה שאי אפשר לתאר. "זכורני שכשהתחנתי ובאתי לגור בבני ברק, שמעתי שיש כמה וכמה גדולי תורה בעיר, יש את הגדול הזה ואת הגדול ההוא ויש כמובן גם את רבי אהרן לייב..."

"השתוממת! הייתי בטוח שרבי אהרן לייב הוא הגדול היחיד בבני ברק, לאחר פטירת החזון איש. הייתכן שיש גדולי תורה נוספים שנמנים בשורה אחת יחד עמו? איך זה יכול להיות?! ידעתי שבירושלים יש כמה גדולי תורה, כי בישיבה הגדולה למדתי ב'חברון', אבל בבני ברק? יש עוד מישהו חוץ מהרב שטיינמן? זה לא ייתכן!!".

"בשנים מאוחרות יותר, כשרבינו הגיע לבני ברק, הוא התחיל לומר קצת יותר חידושים, אבל גם אז, מי שלמד אצלו ידע שהעיקר היה הפשט, הבנת הפשט עד הפרטים הכי קטנים, בלי לוותר על פסיק. באותן שנים לא היה דבר כזה שבחורים יתלוננו שהמגיד שיעור "לא אומר מספיק מפרשים", זה נולד רק מאוחר יותר..."

"אגב, בעניין זה אני רוצה לומר משהו שאולי הוא קצת חריף, אבל זאת נקודה למחשבה וכדאי שישמו עליה לב. כשבחור או אברך רוצה ללמוד הרבה מפרשים וחייב לדעת את כל ה'רייד' הישיבתי בסוגיא זו או אחרת, הוא חושב שהוא לומד בעיון, וככל שידע יותר מפרשים ויותר חידושים כך העיון שלו משובח יותר."

"אבל האמת היא שלא כך הם פני הדברים, ההיפך הוא הנכון. מי שלומד הרבה מפרשים ואינו משקיע מספיק זמן כדי להעמיק ולהבין כל אחד מהם, למה הוא אומר כך ולא אחרת, ומה הכריח אותו לומר כך, האם החידוש שלו התחייב מתוך הסוגיא באופן שבו הוא למד אותה וכו', אם רק צוברים ידע אודות שיטות המפרשים השונים, מה שקורה זה שבעצם לומדים עיון בבקיאות. זה הבקיאות של העיון, זה לא העיון האמיתי. זה לדעת הרבה אבל לא להבין לעומק לאמיתתה של תורה."

"אז אם אתה כבר לומד בבקיאות, לא עדיף שתלמד את דברי הגמרא? תלמד כבר כמה דפי גמרא בבקיאות, זה בוודאי יותר חשוב מללמוד את כל השיעורים של כל ראשי הישיבות על סוגיא זו או אחרת. מה הרווחת? נשארתי בלימוד שטחי. אם אתה רוצה ללמוד בדרך העיון, אז תלמד כמו שצריך, במתינות, עם מחשבה עמוקה על כל מפרש. כשלמדתי בישיבה בחברון בחורים היו יכולים לשבת יותר משעה על הבנה של רשב"א אחד!".

**למה באמת הערצה גדולה כל כך? מה היה מיוחד בהנהגה שלו ובדרך הלימוד ששבתה כך את לב התלמידים?**

"קודם כל ראינו שהוא שמח עם כל הבנה בלימוד. היתה הרגשה של שמחה, כשעוד מילה מהגמרא הובנה. זה השפיע עלינו, שמחנו לשמוע

כל שאלה, כל תשובה.

"מעבר לכך, כל בוקר כשהוא הגיע ישיבה, יכולנו לראות שהוא לא ישן כלילה, בגלל עמל התורה. ראית עליו שהוא פשוט לא ישן, שהוא ישב כל הלילה ולמד. זכיתי לישון במשך תקופה בדירה שלו. רבינו היה גר בדירה חד קומתית בצד השני של כפר סבא. היינו צריכים לצעוד דרך לא קצרה, אבל זאת היתה זכות לישון בדירה שלו, למרות שלנו היה אגף נפרד עם כניסה חיצונית והחלק שלנו לא היה מחובר לאגף שבו התגורר רבינו זצ"ל. אבל למרות זאת, יכולנו לראות מהחלון איך רבינו יושב כל הזמן על יד הגמרא, הוא לא זז מהסטנדר. איך אפשר שלא להעריץ?"

"גם השיעורים עצמם התנהלו בצורה יוצאת דופן. הוא השרה אווירה מאוד שמחה ורגועה. אף פעם לא היתה תחושה של לחץ או כעס בשיעור כלילה. הוא מעולם לא הרים את קולו על בחור, למרות שזאת היתה ישיבה קטנה ובחורים צעירים תמיד היו שובבים. עם הקול המיוחד שלו הוא היה משרה עלינו אווירה של ציות ומשמעת, זה בא מההערצה הגדולה הזאת."

"אפילו את השיעור עצמו הוא לא העביר בקולות וברקים, אלא ברוגע, בשלווה ובשמחה גדולה. בשנים האחרונות לחייו, כשהוא דיבר בכנסים גדולים ובאירועים מיוחדים, יכלו כולם לשמוע איך הוא מדבר בשקט, לא צועק ולא מרים את קולו. אבל אז, בכפר סבא, הדיבור היה שקט עוד יותר. בלי פאתוס ובלי שום דרמטיות, רק חתירה לעומק הסוגיא ולהבנה ישרה של דברי הגמרא."

"ממילא רצינו לקבל ממנו, וכשרוצים לקבל, מקבלים! זה הבסיס לגישמאק בלימוד התורה, הרצון לקבל. מי שרוצה לקבל יכול לקבל מכל אדם, גם מהחברותא, בוודאי מהמגיד שיעור, ובוודאי ובוודאי מאדם גדול כמו רבינו זצ"ל."

**מן הסתם זכיתם לשמוע מפיו גם שיחות מוסר בהזדמנויות רבות...**

"בוודאי, הדברים חרוטים על לוח הלב. מעניין לציין בהקשר זה ששנים רבות מאוחר יותר, כשכבר זכיתי להרביץ תורה בישיבת 'גאון יעקב', שרבינו זצ"ל עמד גם הוא בראשותה ואף היה זה שייסד אותה, היינו מבקשים ממנו שיבוא לומר שיחות מוסר מדי פעם, ובמיוחד במסיבת החנוכה שהתקיימה בישיבה, אז היתה לנו חזקה לשמוע שיחת מוסר מפיו."

"רבינו היה מפקפק בתועלת של השיחות הללו. הוא היה שואל אותנו כשבת שחוק על פניו, אם פעם ראינו בחור אחד מתלמידי הישיבה שאחרי מסיבת חנוכה הפך להיות בחור טוב יותר... "מי אומר שזה נותן פירות", אמר על שיחות המוסר הללו, והיה מנסה לסרב להזמנה הקבועה שלנו שיבוא למסור את השיחה המסורתית."

**ומה התשובה? האם באמת שיחות המוסר מועילות?**

"זאת שאלה מאוד חזקה, כי באמת נדיר מאוד ואולי אפילו אין בנמצא בחור שאחרי ששמע שיחת מוסר פתאום השתנה לטובה. מצד שני, הדברים חודרים ויורדים לעומק הלב. כל דבר משפיע, גם אם מעט מאוד, אבל עוד קצת ועוד קצת, בסוף זה מחולל שינוי. לא בכדי אמרו רבותינו שיהודי צריך ללמוד מוסר בכל יום, אם לא היתה לזה תועלת, לא היו דורשים מאתנו להקפיד על כך."

# אצל מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל נכנס עיתונאי כדי לבקשו לראיין אותו לעיתונו. הושיבו הרב על כסא והחל להסביר לו כי אין זה מדרכו להתראיין, וכך ישב והסביר לאותו עיתונאי את הדבר כעשר דקות שלא לביישו. כשיצא אותו עיתונאי אמר: "אמנם נחלתי אכזבה, אך כל המאמץ היה שווה לי כדי ללמוד כיצד מסרבים במאור פנים 'איך עונים לא'"

הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א על כבוד הזולת



"יְהִי אִישׁ מְצַלִּיחַ" (בראשית ל"ט, א')

מידת הכבוד - על האדם להתרחק הימנה כמטחוו קשת, והיא אחד מארבעים ושמונה קניינים שהתורה נקנית בהם (אבות ו, ו) ה"מתרחק מן הכבוד". כל זה אמור ביחס לאדם עצמו, אבל ביחס לזולתו, אדרבה, חייב אדם לכבדו בכל אותות של כבוד והערצה ללא גבול וללא מצרים. אמרו באבות (ד, א) "איזהו מכובד המכבד את הבריות", ופירש המהר"ל (ב'דרך החיים' על אבות) דהרי אם אחרים מכבדים אותו עדיין אין הכבוד מושרש אצלו, שהרי הכבוד נתון בידי אחרים ואין עליו שם ומהות של מכובד, ולכן אמר התנא איזהו מכובד המכבד הוא את הבריות - זה ייחשב וייקרא בשם "מכובד" כאשר עמו ובעומק נפשו קבוע הכבוד, שבאשר הוא מכבד את הבריות הנה ממילא מוכיח הדבר כי הכבוד אתו.

והנה, האדם נמשל לעץ השדה, וכשם שבעץ גם מי שאינו בקי בסוגי עצי הפרי אעפ"כ לכשתבוא עונת הפריחה שהפירות צומחים יוכל לדעת על כל אחד ואחד מן העצים איזה עץ הוא מפני שיראה את פירותיו, כך הוא האדם - אם הוא נכבד אזי הפירות הצומחים ממנו, מעשיו ודיבוריו, אף הם בהכרח מכובדים המה, והיינו שדיבורו בנחת ובכבוד עם הבריות; אולם האדם אשר סורו רע ומוציא מילות גנאי על אנשים ואין התנהגותו מכבדת את הבריות, נדע כי הוא עצמו אינו מכובד והוא עצמו מגונה.

וכן מצינו במשנה שאמרו: "איזהו מכובד המכבד את הבריות", ידויק שלא אמרו מי שמכבד את הבריות זוכה לכבוד אלא מי שמכבד את הבריות 'הוא עצם המכובדות שלו'.

מרן רבי איסר זלמן היה מנהגו שהיה מאריך לשהות בחתונות ושמחות, וכשאשתו העירה לו על כך אמר: "כאשר הקב"ה מעניק לאדם כבוד עליו לנצל זאת על מנת לתת מהכבוד שהוענק לו גם לאנשים אחרים".

הגר"ח שמואלביץ זצ"ל אמר, מדוע הקב"ה ברא כל ענין של כבוד? אלא המטרה כדי שיכבד חברו.

## התייחסות מרן הגר"ז למרן ה'חזון איש'

החזון"א בא לירושלים לשמש סנדק בברית מילה לבנו של הגר"ח

גרינמאן זצ"ל. קודם לברית סר החזון"א כדי לבקר במעונו של מרן הרב מבריסק. הוא בא בלוויית גיסו בעל ה'קהילות יעקב', וכשנכנסו לביתו של הרב מבריסק נודע להם מפי בני הבית כי הרב עומד בתפילת שחרית. "הוא עומד בעזרת אבותינו", אמר להם בן הבית, אשר הציע את עצמו כדי להודיע לרב על בוא האורחים החשובים. אך ה'חזון איש' דחה את ההצעה וביקש שלא להודיעו דבר: "נחכה עד אחרי שמונה עשרה".

כשסיים הרב מבריסק את תפילת העמידה הודיעו לו כי מרן ה'חזון איש' בא לביקור. כששמע הזדרז כדי לקבל את ה'חזון איש'.

השיחה שהתקיימה הייתה כמובן שיח של תורה. פרשת השבוע הייתה פרשת בא וה'חזון איש' השמיע חידוש שהתחדש לו ברמב"ם הלכות קידוש החודש. גם הרב מבריסק העיר הערה על דברי רש"י האומר כי משה התקשה במולד הלבנה (הדברים הודפסו בספר 'חידושי מרן רי"ז הלוי' עה"ת).

כשקמו ה'חזון איש' וגיסו כדי לעזוב את הבית צעד ה'חזון איש' לאחוריו תוך כדי שהרב מבריסק פוסע כנגדו כדי ללוותו עד ליציאה מן הבית.

"אה, כמה מן הקדושה חופפת על הבית", התבטא מאוחר יותר ה'חזון איש'. וכשהגיעו הדברים לאוזנו של הרב מבריסק הניף את ידו בביטול: "קדושה, קדושה, כשהיה פה ה'חזון איש' שרתה הקדושה...".

# הייתי מרצה בסמינרים רבים על יחסי אנוש ועל שלום בית. כפי שאתם אולי יודעים, אני נראה כאדם מהעבר, מימי הביניים, עם זקן גדול ופאות. כשבאתי לסמינר והתחלתי להרצות לפני אנשים חילוניים על הנושאים הללו הם הביטו בי בתהייה. "כנראה טעינו בכתובת", הם אמרו לעצמם, "טיפוס כזה ירצה בפנינו על תקשורת בינאישית ועל יחסי אנוש?! נו, באמת..."

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל על תורת חיים



שונות שלא על פי 'כוונת המחוקק'. הם הפכו את העולם, אימצו בכל הכוח את הראשים האקדמאיים שלהם, ולא הצליחו. אי אפשר להחליף פרשנויות, התורה היא נצחית. ניקח דוגמה: על פי חוקי התורה, המרחק בין בית לבית צריך להיות לפחות ד' אמות, שהם כשני מטר וארבעים ס"מ. באו כמה בורים ועמי הארצות וטענו שחוק כזה הוא לא רלוונטי היום, וכביכול אין הלכה זו מתאימה לזמן שלנו. כמוכן, אין זה נכון כלל. התורה מתאימה לכל זמן ולכל תקופה. יתירה מזו, התורה הייתה הבסיס לבריאת העולם כולו, שהרי הקב"ה "אסתכל באורייתא וברא עלמא". העולם מותאם לתורה ולא התורה לעולם. ומהי ההתאמה בנושא של מרחק בין שכנים? כל אדם שקונה בית הוא על דעת שהקנייה תהיה לפי החוקים הנהוגים ועל פי הכללים של העירייה. אצל כולם מוסכם שהכל כמנהג המדינה. אם כן, הרי כאילו מופיע בחוזה סעיף הקובע שהכל יהיה לפי הכללים הנהוגים כיום. כך נפתרו הבעיות. כשהייתי ילד היו אנשים רגילים לומר, שאם החרדים יצטרכו להקים מדינה הם לא יוכלו לעשות זאת. ולמה? כי אסור לחלל שבת. שטויות והבלים! התורה נותנת לנו הוראות איך לנהוג בכל מצב. אם יש ח"ו מצב של פיקוח נפש, מחללים שבת ואין בכך עוון כלל. אם לא מדובר במצב של פיקוח נפש אפשר להסתדר מצוין גם בלי חילול שבת.

שמם של ימי החנוכה מעיד על מהותם שהרי 'חנוכה' היא מלשון חינוך. הקב"ה 'מוחנך' אותנו על ידי התורה, שהיא תורת חיים. הקב"ה מצווה עלינו ציוויים רבים שהם מצוות וחוקים, אבל הם גם דרך חיים והדרכה לאורח החיים המושלם ביותר, כגון: "לא תיקום ולא תיטור", "לא תשנא את אחיך בלבבך" ועוד.

כשעולים לתורה מברכים שתי ברכות - לפני הקריאה ולאחריה. נוסח הברכה שלאחר הקריאה הוא: "אשר נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו". והקשה המשגיח רבי דן סגל שליט"א: אם זו תורה, זו אמת! וכי יש תורת ה' שאינה אמת?! לשם מה צריך אפוא לומר שהקדוש ברוך הוא נתן לנו "תורת אמת"?

וביאר, כי טבע העולם שדברים רבים משתנים בו במשך הזמן. העולם הוא דינמי. אך התורה לעולם אינה משתנה ולא תשנה אף פעם. זהו אחד מיי"ג עיקרים "שזאת התורה לא תהא מוחלפת, ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא יתברך שמו". וזה הפירוש שהתורה היא "תורת אמת" ולעולם אי אפשר לשנות אותה. היא נצחית!

ויש דבר מעניין לספר על זה:

בסמינרים הראשונים שערכנו לחוזרים בתשובה פוטנציאליים היו רק אקדמאים. היינו מעבירים יום שלם בהוכחה שהתורה היא אמת. ישבנו אתם וחשבנו יחד: נתאר לעצמנו שאנו רוצים ליצור חברה חדשה ואיכותית, ואנחנו מבקשים לחוקק את החוקים הטובים ביותר, הן לחברה ככלל והן לבני האדם הנכללים בחברה זו כפרט - אילו חוקים היינו מחוקקים?

כל אחד מהמשתתפים הציע חוקים שנראו לו חשובים וחיוניים לקיומה של חברה מתוקנת. רשמנו על הלוח את כל הצעות החוק שהושמעו. כאשר כל ההצעות היו ערוכות ומסודרות לפנינו ניסינו לבדוק האם יהיה אפשר - במשך מאתיים או שלוש מאות שנים - לתת לחוקים פרשנויות וכיוונים שלא היו בכוונה המקורית של המחוקק. ומה העלינו? כל חוק וחוק שהוצע על ידי המשתתפים החכמים שלנו היה ניתן לפרשנות ולעיוות עד כדי שינוי הכוונה מן הקצה אל הקצה. זה היה חלקו הראשון של השיח.

בחלק השני הראינו להם שכל החוקים שהם הציעו - שעליהם המליצו כחוקים חשובים והוגנים, והכרחיים לחברה מתוקנת - כבר נמצאים בתורה. ואז ביקשנו מהם לנסות להצמיד לחוקי התורה פרשנויות

כאז גם היום. בכל דור עומדים עלינו לכלותנו, על ידי נסיונות בלתי פוסקים להחדיר לתוכנו את הגישה של הגויים לכל אורחות החיים. ישנו איסור מיוחד של "ובחוקותיהם לא תלכו" (ויקרא יח, ג), והקדוש ברוך הוא ציווה עלינו לגבי הכנענים: "לא תחיה כל נשמה" (דברים כ, טז) כדי שלא נלמד ממעשיהם. בכמה וכמה מקומות בתורה מובאת האזהרה, שאם לא יסלקו ישראל את הכנענים מהארץ הם ילמדו ממעשיהם הרעים ח"ו ויבוא עליהם חורבן.

אנחנו אומרים בהבדלה: "המבדיל בין קדש לחול... בין ישראל לעמים" - כפי שהקודש מובדל מן החול, כך בני ישראל צריכים להיות מובדלים מן העמים. וכדי להיות מובדלים עלינו לדעת ולהבין בבהירות מהו קודש ומהו חול. ישנן תקופות שבהן העמים מתנהגים כאילו הם בני אדם, אבל צריך לדעת תמיד מי הם העמים ומה מטרתם כדי לדעת להזהר מהם.

שאלתי פעם את מורי ורבי הגאון רבי חיים גריינמן זצ"ל: איך אני יכול להוכיח בקצרה לאדם חילוני שיש בורא עולם ושהתורה אמת? ענה לי הרב גריינמן: "תאמר לו שאנחנו מהווים אחוז אפסי מהאנושות, ואף על-פי-כן כל האנושות עוסקת בנו יומם ולילה".

ואני מוסיף, שאילו היתה איזו קבוצה קטנה ושולית שהיתה עושה כל מיני מעשים משונים - ואפילו שטויות והבלים ממש - מישהו היה מתייחס אליה?! לכל היותר היו אנשים מגחכים לרגע ואחר כך פונים לעסקיהם ושוכחים את התופעה המוזרה הזאת. אם כן, מה אכפת לגויים שאנחנו - שהננו קבוצה קטנטונת - נוהגים במנהגים שונים מהם? למה הם מתנכלים לנו ומתאמצים כל כך לכלות אותנו מבחינה גשמית ו/או רוחנית?

התשובה היא, שעצם הקיום שלנו הוא הוכחה שדרכם אינה נכונה, ואת ההוכחה הזאת הם רוצים למחוק. הם לא יכולים לסבול את ההוכחה החיה והתמידית שדרך התורה היא הדרך הנכונה.



ימי החנוכה הם ימי שמחה אצל החילונים בדיוק כמו אצלנו. ייתכן שבמידת-מה ימים אלו הינם הריגורל עבורם יותר מאשר עבורנו, מאחר ולולא אורות החנוכה היו עלולים ליפול עד התהום. בתקופתו של 'החווה מלובלין' היה מלשין אחד בעיירה שהיה גורם ליהודים צרות ובעיות רבות והיה מוסרם לשלטונות. באחד מימי החנוכה הביאו התלמידים לרבי 'קוויטל' (פתק) ובו רשמו את בקשתם הנרגשת, שהרבי יפעל בכוחותיו להעניש את המלשין בעונש כבד שלא יוכל עוד להרע לאיש מישראל. אמר להם הרבי: "כלום יודעים אתם מה עושה המלשין הזה עכשיו? הוא מרעיש עולמות...".

הלכו התלמידים אל אותו מלשין ושאלוהו מה עשה באותו יום בשעה שדיבר הרבי את דברו. הביט בהם המלשין בפליאה ואמר: "מה הפירוש? זו הייתה שעת ההדלקה והדלקתי נרות חנוכה". אפילו הדלקת נרות חנוכה של אדם שפל כמו אותו מלשין פועלת פעולות גדולות בכל העולמות.

(מתוך הספר 'אריה שאג', חנוכה)

נראה לי, שכיום אף אחד כבר לא טוען את הטענה הזאת, שהייתה בעצם רק סוג של סטיגמה, שמטרתה להשמיץ את החרדים ולהקטין את דמותם. זה מה שמכרו באותן שנים בקיבוצים על מהותו של היהודי החרדי, אבל לאחר שהכירו חרדים מקרוב הבינו שזה לא נכון. הייתי מרצה בסמינרים רבים על יחסי אנוש ועל שלום בית, כפי שאתם אולי יודעים. אני נראה כאדם מהעבר, מימי הביניים, עם זקן גדול ופאות. כשבאתי לסמינר והתחלתי להרצות לפני אנשים חילוניים על הנושאים הללו הם הביטו בי בתהייה. "כנראה טעינו בכתובת", הם אמרו לעצמם, "טיפוס כזה ירצה בפנינו על תקשורת בינאישית ועל יחסי אנוש? נו, באמת...".

אך לא עברו יותר מחמש דקות וכל המחיצות נפלו. הם נשאבו אל התוכן, הדעות הקדומות והסטיגמות נעלמו. אחד הגורמים שאפשרו לאנשים חילוניים להיפתח, ולאחר מכן לחזור בתשובה, היה ההבנה שהם חיו בטעות. הם לא הכירו באמת את היהדות ואת היהודים שומרי התורה והמצוות.



החינוך שהתורה מחנכת אותנו הוא חוקי חיים. ה'חינוך' של הרחוב הוא חוסר חינוך, ואנחנו רואים לנגד עינינו את התוצאות. אין לאנשים מטרה אמתית בחיים, אין שמחה אמתית, וממילא יותר אנשים מתמכרים לדברים שונים - סמים, אלכוהול וכדומה. גם התמכרות לטכנולוגיה, שהולכת ומחמירה ככל שהטכנולוגיה מתפתחת, היא חלק מאותו אובדן שליטה עצמית. כשאדם מתמכר לגורמים שונים הוא מאבד את הבחירה ואז הוא הופך להיות כבהמה, שהרי ההבדל בין אדם לבהמה נעוץ בכוח הבחירה.

הגויים רוצים שנלך בדרכיהם ונהיה כמותם. כבר הצהיר על כך המן הרשע באמרו: "ישנו עם אחד מפורד ומפורד בין העמים בכל מדינות מלכותך... ואת דתי המלך אינם עושים ולמלך אין שווה להניחם" (אסתר ג, ח). הגויים שהוליכו את ישראל לגלות ופיזרו אותם במדינות שונות, עשו זאת כדי להחליש את רוחם של היהודים ולהרחיקם מיהדותם. אבל הם שכחו דבר אחד - את הסנהדרין, את "החרש ומסגר". הגויים לא הבינו ולא הכירו את העוצמה של החרש והמסגר. מאחר שהסנהדרין נותרו לפליטה נוצק כוח בעם ישראל, ולא התבוללו ונטמעו בין העמים.

בתקופתו של מרדכי ארגנו הגויים שמונים ומאת יום של משתה כדי להכניס את היהודים למעגל החברתי שלהם, להרגיל את עם ישראל ל'סיטייל' הגוי. הם ארגנו שבעת ימי משתה עם הפרדה למהדרין, גברים בנפרד ונשים בנפרד. המזון שהוגש שם היה בהכשרים המהודרים ביותר, העיקר לסחוף את עם ישראל ל'תרבות' שלהם.

וכך הם עשו גם בחנוכה, כפי שאנחנו אומרים בתפילה: "בימי מתנתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו, כשעמדה מלכות יוון הרשעה על עמך ישראל". מה רצו הרשעים? "להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך". הם רצו "להעביר" כבדרך אגב. קודם-כל הם יגרמו לנו לרצות לחיות מהסטייל שלהם, ליהנות מההנאות שלהם, לדבוק באותה 'איכות חיים' מזויפת שלהם, ואז הם יעבירו אותנו מעל "חוקי רצונך".

# עברתי פעם בסמטת אז"ר בבני ברק. היה גשם בחוץ, והנה דולק אחריי מישהו, רץ, אני שומע את הפסיעות מתקרבות אלי. בשעתו היה זה פחד ללכת בלילה במקומות הללו, והנה הגיע לידי אדם מכורבל עם מראה חילוני. נבהלתי, שאלתי אותו: "האם אתה רוצה משהו?"

הגה"צ רבי ראובן אליצור קרלנשטיין זצוק"ל על כוחם של מעשים

”וַיְהִי בְּרִפְתֵּהוּ בְּכָל אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ” (בראשית ל"ט, ה')



חכמים אמתיים, אולי הם יגעו ביחד בתורה ומכאן נוצרה כזו ידידות וכאלו געגועים. אך מה שלא היה ברור לי, שמעולם לא שמעתי שר' דוד והוא למדו יחד, וכי יש להם קשר כלשהו, בו בזמן שאני מכיר שנים רבות את ר' דוד ולא סיפר לי על כך מעולם. ויהי לפלא. חלפו כמה ימים. פגשתי את ר' דוד ברחוב: "ר' דוד! לא ידעתי מעולם שיש לך כזו ידידות עם הגאון הגדול... הייתי במעונו והוא התעניין עליך בערגה".

רבי דוד לא מגיב, מטוב ועד רע. אני שואל שוב. הוא לא משיב.

תמהתי שבעתיים. הנה מסתתרים כאן דברים. אני מכיר את ר' דוד שנים רבות ולא קרה שהסתיר ממני משהו...

ניסיתי לשאול שוב והנה אני מבחין כי דמעות נוטפות מעיניו... ואז פתח את פיו: "כן, כן, מספרים כי לגאון ישראל רבי יצחק אלחנן מקובנה היה ראש קשה בצעירותו, גם למחר"ם שיק היה ראש חלש. והם הרי היו בסופם לגדולי הדור ממש", אמר ובכה.

לא הבנתי מה הולך כאן. אך הוא החל לספר: "דע לך, כי הגאון הזה שביקרת במעונו, בעת שלמד אתי בישיבה היה בעל ראש חלש באופן מיוחד! הוא היה געוואלדיגער צמא לדבר ה', אך מה אפשר לעשות, הוא לא יכול היה ללמוד דף גמרא. אך כיוון שבכל זאת רצה מאוד ללמוד, הלך לבחורים וביקש מהם שיסבירו לו. בישיבה למדו בעלי חסד והם למדו אתו. אך לאחר זמן-מה נוכחו לדעת כי מה שלומדים אתו - למחרת כלא היה... כאילו לא למדו, כי למחרת בא שוב וביקש עוד פעם. בקיצור, הציבור התעייף, הבחורים חשבו

הוזמנתי למסור שיחה בדרום הארץ. השבתי למארגנים המבקשים, כי מכיוון שהנסיעה קשה עלי למרחקים אני מעוניין בתשלום עבודה.

"בבקשה. מה הסכום שאתה מבקש?"

"אין כוונתי לכסף", השבתי, "אלא למשהו אחר: באותה עיר שוהה בתקופה זו אחד מגדולי התורה שבדורנו. כיוון שלא פגשתי אותו מעולם, רצוני להיכנס למעונו לשאול בכמה עניינים רוחניים". "בבקשה, אני מתגורר באותו בניין בו שוהה הגאון הגדול כעת", השיב המארגן, "אשאל אותו אם אתה יכול להיכנס". העניין סודר ויצאתי לדרך.

הגעתי למקום, ואחרי הדרשה הוא סידר לי מיד את הפגישה. הגאון המדובר כיבד אותי לשבת, שאל לשלומי ולמצבי, והנה הוא נזכר כי בהיותו אברך צעיר ראה אותי לראשונה, כנער צעיר, רוקד בחתונה. היה זה בנישואי שכן שלנו שהיה חבר שלו בישיבה בימים ההם. כיום החבר ההוא גם כן תלמיד חכם גדול וצדיק.

"אמרו לי אז כי הילד שרוקד בחתונה הוא בן של השכנים, משפחת קרלנשטיין", נזכר הגאון ומיד החל להתעניין בתשוקה מיוחדת לשמוע פרטים אודות ידידו מהישיבה, תלמיד חכם שהתחתן אז.

"מה נשמע עם הגאון ר' דוד? מה תפקידו, איך הוא מצליח?" השבתי לו את הפרטים, וכי הוא לומד ומלמד תורה בבני ברק, וכך שימחתי את לבו.

דיברנו עוד רגעים ספורים ושוב מתעניין הגאון: "מה שלום רבי דוד? תמיד מעניין אותי לשמוע משלומי, ואני שמח שהנה אתה יודע פרטים על הצלחתו בחייו, בתורה וביראה". והוא ממשיך: "אני שומע ממנו ד"שים טובים, אך אני שמח לשמוע גם מפיך דברים נעימים אודותיו".

לא נאריך, רק אומר לכם נאמנה, כי לפחות שמונה פעמים במהלך אותו ביקור בן חצי שעה הוא התעניין: "איך מרגיש ר' דוד? מה נשמע עם ר' דוד?... הפלא ופלא.

לא ידעתי מה מסתתר מאחורי שאלותיו, כי מעולם לא נתקלתי בכזו התרפקות על ימים עברו, געגועים לימים שהם למדו יחד באותו ישיבה בבחרותם.

חשבתי לעצמי: מסתמא "אין אהבה כאהבת התורה". שני תלמידי

לעצמם: 'פשוט ביטול זמן, יגיעה לריק, מדברים שעות וכלום'...  
"הוא בעצמו היה יושב לילות. שעות על גבי שעות. והיה מרגש מאוד לראותו מתייגע על הגמרא. מפעם לפעם ראו אותו דופק על ראשו ואומר בכאב: 'מה אומר תוספות? מה כוונת תוספות?', 'מה הכוונה כאן?'... נורא היה לראותו בתשוקתו, התמדתו וצערו.  
"היחיד שלא התעייף היה אני. לא מחמת שחשבת כי ייצא משהו מהלימוד הזה, אלא פשוט התמלאתי רחמים עליו כיוון שביקש כל כך ואיך אפשר לדחות אותו?! לימדתי אותו פעמים רבות.  
"חלפו ימים. הבחור השקדן התחתן. עבר ללמוד בכלל בשיבה מכובדת. והנה ביום בהיר נכנס לחדר האוכל בשיבה בחור שביקר באותה ישיבה שבה לומד ההוא בכלל, ושמועה בידו: 'רבותי! לר'... נפתח הראש. ביקרתי במקום לימודו וראיתי כיצד הוא מדבר בלימוד לעומקן של סוגיות עם אברכים ובחורים'. 'סיפורי מעשיות', הגיבו בלגלוג, 'כנראה איזה בחור או שניים החליטו להתחסד אתו'...  
"חלפה חצי שנה ואברך נוסף הביא עמו שמועה נחרצת יותר, כי ביקר באותה ישיבה וראה איך הוא אומר 'חבורה' לפני אברכים, וכי בחורים צעירים פשוט רצים אחריו לדבר עמו בלימוד. עם הזמן הלך האיש הלך וגדל כאחד מגדולי התורה בדורנו! למד ולימד, זכה וזיכה את הרבים. כנראה אינו יכול לשכוח מה שעשיתי עמו חסד נעורים", סיים רבי דוד וקינח את עינו מדמעה נוספת.  
רבותי, רבים מכם ודאי מכירים את התלמיד חכם הגדול הזה, רק שאינני יכול לנקוב בשמו. הנה פרי השקידה ועמלה של תורה.



עברתי פעם בסמטת אז"ר בבני ברק לפני שסללו שם כביש. היה גשם בחוץ, צעדתי עם המטריה שלי והנה דולק אחריי מישהו, רץ, אני שומע את הפסיעות מתקרבות אלי. בשעתו, היה זה פחד ללכת בלילה במקומות הללו, והנה הגיע לידי אדם מכורבל עם מראה

חילוני. נבהלתי, שאלתי אותו: "האם אתה רוצה משהו?".  
"ראיתי שאתה הולך עם מטרייה".  
"בבקשה. היכן אתה גר?".  
ברחוב החיד"א, לא רחוק מפה".  
"יופי", אמרתי לו, "אני הולך בכיוון הזה".

התחלנו ללכת יחד. פניתי אליו: "שמעתי שבזמן האחרון ברחוב החיד"א שלכם, אולי ברובו - רוב תושבי הרחוב חרדים, הרבה בני ישיבה באו להתגורר בו" (החילונים עזבו ובני תורה קנו).

הוא אמר: "כן, באו אלינו הרבה בני ישיבות. בבניין שלנו עצמו כולם שומרי שבת, רק משפחה אחת לא, חוץ ממנה כולם שומרי שבת".  
אני שומע שהוא מדבר ככה בידידות, והגשם זילף מכל הצדדים, שאלתי והתעניינתי: "נו, חביבי, ואיפה אתה?"... כמי שאומר: האם אתה גם בכיוון של שמירת תורה?

"תאמין לי", אמר היהודי, "אני מספר לך למרות שאיני חייב לומר לך כלום. השבת הזו ממש הייתה השבת הראשונה בה לא עישנתי".  
לא פשוט, אדם שרגיל לעשן, אצלו סיגריה זה צורך עצום. כל השבת הוא נמנע מלעשן. ה' ישמור, מחלל שבת אך לא מעשן...  
פניתי אליו: "ברצוני לשאול אותך, כיצד הרגשת?".

"האמן לי, הרגשתי שאני שווה משהו. הרגשתי שאני חי".  
שומעים את ההרגשה של יהודי? אוי, מה שיש בנשמה של יהודי. הנה הוא מרגיש שהוא חי, כי זו החיות של היהודי: שבת קודש. כך הוא חש שהוא שווה משהו.

מה שמונח בנשמה של יהודי מעניק לנו רוגע וסיפוק. כל מצווה שעושים, מצוות שבין אדם למקום, כגון ברכת המזון, וכן מצוות שבין אדם לחברו - אלו ואלו מזון לנשמה.  
אם יש לאדם בבית עציץ, ברור לו כי עליו להשקותו, לתת לו לשתות שלא יתייבש. אוי, כמה צריכים לתת לנשמה!

(מתוך הגדה של פסח 'חי ראובן')

# הצטרפו לעשרות אלפי לומדי תוכניות 'דרשו' ז' טבת תש"פ מתחילים מסכת ברכות

להרשמה ולהצטרפות חייגו:

**02-560-9000**



# למחרת, בשעת בוקר מוקדמת קיבל האברך מבורו פארק שיחת טלפון מפתיעה. על הקו היה כ"ק אדמו"ר מקלויזנבורג זי"ע בכבודו ובעצמו, ובפיו בקשה מהאברך שיגיע לביתו כי ברצונו לשוחח עמו. מובן, שהאברך מיהר לנסוע ליוניון סיטי ונכנס בדחילו ורחימו אל ביתו של האדמו"ר

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על כוחה של ההשתתפות בצער הזולת

"ספרו נא לי" (בראשית מ', ח')



בספרים הקדושים מובא, כי הדרך לעורר רחמים וחסדים על כלל ישראל ולהפוך את מידת הדין למידת הרחמים היא על ידי השתתפות בצערם של ישראל.

אם האדם מראה כלפי שמיא שהוא משתדל לסייע לנמצאים בצער - אם בסיוע בגופו ואם בתפילה ובבקשת רחמים, וכן בכל פעולות שיעקרן נשיאה בעול עם הזולת - גורם הוא התעוררות עצומה של רחמים על כלל ישראל.

בספר 'הכשרת האברכים' מביא בשם ה'בעל שם טוב' הק' זי"ע שאמר, כי כאשר ראובן בא לשמעון ומבקש ממנו להקדיש לו כמה דקות מזמנו כיוון שיש לו איזה דבר נחוץ להיוועץ עמו ושמעון נענה לבקשתו, או אז אומר השי"ת, כי אם בשר ודם מוכן להקדיש מזמנו כדי להאזין לצרת חברו, אזי הקב"ה השומע תפילת כל פה ודאי יאזין לתפילת עמו ישראל.

נמצא, כי באותה עת שאדם מקבל על עצמו להשתתף בצער חברו הוא מעורר אצל הקב"ה רחמים כה גדולים, עד שהוא מאזין לא רק לתפילתו של אותו יהודי אלא לתפילת כל יהודי הפונה אליו.

כמובן שלא תמיד יוכל שמעון לסייע בפועל לצרתו של חברו ורק השי"ת יכול לחלצו ממצוקתו, עם זאת, בעצם ההקשבה לדברי חברו, בהזלת הדמעה בשמעו את צערו של חברו ובהשתתפות האמתית בסבלו, מקל הוא על צער חברו.

הכאב הגדול ביותר של האדם הוא, כאשר הוא פונה לימין ואין לו עוזר, פונה לשמאל ואין לו סומך. אבל אם חבריו וידידיו, אחיו ורעיו, נותנים לו הרגשה שהם עומדים לימינו בכל עת, אף שבפועל אינם יכולים לסייע לו הוא חש הקלה רבה כי יש מי שחולק עמו בנטל.

## מרחמים 'עליו' מן שמים

הרה"ק רבי דוד מטשורטקוב זי"ע אמר על דברי חז"ל (שבת קנא:): "כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים", שאין הכוונה רק לפשט הדברים שמרחמים משמים על המרחם עצמו, אלא הכוונה שמן השמים מרחמים על אותו אדם שאחרים מרחמים עליו. כאשר רואים בשמים כיצד בשר ודם מרחם על זולתו, אות הוא כי אכן זקוק הלה לרחמים ועל כן גם מן השמים מרחמים עליו! זכות גדולה היא אפוא למרחם, המנסה להקל מעט מצערו ומכאבו

של רעהו ולהעלות חינוך על שפתיו, ובזכותו גם מן השמים מרחמים על רעהו ומסייעים לו להיחלץ מצרתו ומצוקתו.

פירוש זה יכול לומר רק מלאך אלוקים שרף עליון, שהיה בשמים וראה בעיניו את כתות המלאכים מליצי הטובה המתחננים לפני הבורא שירחם על האדם השרוי במצוקה, כמו שאחרים מרחמים עליו.

כל אחד מאתנו שומע, לדאבון לב, בעיות ומצוקות כה רבות, ולא ייתכן שנתעלם מצערו של יהודי. לא יעלה על הדעת שצרת הזולת תיכנס לאוזן אחת ותצא מהשנייה מבלי להותיר כל רושם ושימת לב. הרי כולנו בני לה' אלוקינו, ולא נוכל להתעלם מצרת השני ולעבור לסדר היום כאילו דבר לא אירע... אמנם איננו בדרגה שאין אנו יכולים להמשיך בשגרת חיינו הרגילה, אבל נעצור לרגע את מרוץ החיים ונעשה משהו מן המשהו עבור מצוקתו של יהודי אחר - אם זה אמירת פרק תהילים או נתינת צדקה, ואם זה נסיון לסייע לו בפועל... ובאשר כן, התעוררו נא יהודים ברי לבב, וקחו לתשומת לבכם כל קריאה ובקשה להתפלל עבור החולים והזקוקים לישועה. אמרו פרק תהילים, תנו פרוטה לצדקה, עשו מה שביכולתכם למען שבורי הלב המצפים להארה מן השמים.

עצה טובה הנמצאת בהישג יד כל אחד מאתנו היא, שכל המכיר ויודע על צער וקושי בבית חברו יציע את עצמו לעזור ולסייע בדברים הפשוטים וטכניים ממש.



אנו יכולים להזכיר בתפילתנו את כל השמות הללו, מכל מקום יכולים אנו לבקש מהשי"ת שיחוס וירחם על כל אלו הזקוקים לישועה.

נחשוב בנפשנו כי אין לקב"ה כל מניעה לרפא את כל החולים, כפי שאומרים אנו באקדמות: "ובאתא קלילא דלית בה מששותא, זמין כל עבידתה בהך יומי שתא" - באות קלילה שאין בה ממשות ברא את העולם בשישה ימים, והיינו שבאות ה' נברא כל העולם, ואם כן השי"ת יכול לרפא את כל החולים שהרי הוא "מצמיח ישועות, בורא רפואות ונורא תהילות", ואין לנו אלא להתפלל ולבקש רחמים מלפניו יתברך, כי זו החובה המוטלת על כל אחד ואחד: לשאת בעול עם חברו.

## ה'חפץ חיים' ישן על הרצפה

השתתפות בצער הזולת פירושה להיות קרוב ללב החבר, להרגיש את כאבו וייסוריו, ולסבול את סבלו כאילו מדובר בצער עצמו ממש!

והעידו אנשים נאמנים עדות אמת על רבן של ישראל ה'חפץ חיים' זצוק"ל, שבשנות מלחמת העולם הראשונה לא עלה על יצעו בלילה ואפילו לא לילה אחד, והיה ישן את שנתו הקצרה על רצפת הבית. כשניסו מקורביו להניאו ממעשהו עקב חולשתו, אמר להם בתוקף: "איך יערב לי לישון שינה ערבה על יצועי כשאלפי יהודים אחינו בשרנו נאבקים על חייהם בשדה הקרב ורבבות ישראל נרדפים וגולים ממקומותיהם, שרויים בצער ובמצוק, ומצויים בסכנת חיים איומה!?"

וידוע על צדיקים רבים, חסידים ואנשי מעשה, שכאשר הייתה עת צרה ליעקב נמנעו תקופות ארוכות מאכילת בשר ומשתיית יין בימות החול, או שהיו נמנעים משתיית חלב ושאר דברים, והיו אוכלים ושותים רק כדי קיום גופם ולא יותר, וכל עסקם באותן תקופות היה לעורר רחמי שמים מרובים על עם ישראל הנתון בסכנה ומיוסר בצרה ובשביה.

לא רק בצרת הכלל היו גדולי ישראל משתתפים בכל לבם ונפשם, אלא אף בצרתו של איש יחיד. כמו שמסופר על הגה"ק בעל ה'ברוך טעם' זצוק"ל, רבה של לייפניק וחונתו של הרה"ק בעל ה'דברי חיים' מצאנו ז"ע, שפעם אחת חלה בלן המקווה שבעיר ולא התייצב בבוקר לעבודתו.

באותו יום נעצרה כרכרה מהודרת על יד ביתו של הגאון הנודע ה'ברוך טעם' זצוק"ל, רבה של לייפניק. הגבירה המפורסמת מרת תמר'ל הגיעה מוורשה וביקשה לשוחח עם הרב.

קיבלה הרבנית את פניה והודיעה שהרב סגור בחדרו ולומד את שיעוריו, ואין להפריעו אלא בעניין פיקוח נפש.

"אמנם עניני נפשות הם", אמרה הגבירה, "אבל לא פיקוח נפש חלילה!". היא סיפרה לה שהיות ובתו המושלמת של הרב דלייפניק הגיעה לפרקה, ויש לה בן כליל המעלות - ענבי הגפן בענבי הגפן - מבקשת היא שבנה ייכנס לבית גדול זה ויגדל לתפארת בצלו של הרב, והיא תכלכל את הזוג על חשבונה עד שיעלה על כס הרבנות.

לדוגמה: היודע על בית שבו אחד מבני המשפחה מרותק למיטת חוליו, והבית על ילדיו מפוזר ומפורד בצער - ינסה להציע עזרה בטיפול בצרכי הבית פנימה, או בשאר פעולות של עזרה. ואי אפשר לשער ולהעריך כמה יכולה פעולה פשוטה זו להכניס שמחה וחיות בלבבות נשברים, לפעמים גם בלי להזדקק לעזרה למעשה - רק בהצעה בלבד מעלים חיוך ואור לבני הבית השבור.

ישנן צרות אחרות, שגם בהן מן הראוי לשאת בעול עם השני. אם מכירים מישהו שמתקשה למצוא זיווג הגון לבנו או לבתו, כמו שאנו שופכים לב כמים לשמים עבור ילדינו כך נעתיר עבור הזולת שימצא זיווג הגון במהרה.

## איך ישן כשחברו שרוי בצער

שמעתי סיפור מופלא מפי בעל המעשה עצמו: אחד מאברכי קהילת צאנז בעיר יוניון סיטי בארה"ב, שעמדה בשעתו תחת הנהגת כ"ק אדמו"ר מקלוזינבורג ז"ע, נצרף לישועה מיוחדת במינה. ידיו שהתגורר בבורו פארק וידע מצרת חברו הגיע במיוחד כדי לשוחח עם חברו, אולי יוכל לסייע לו.

השניים ישבו בבית המדרש בשעת לילה מאוחרת ושוחחו בענייניו, והנה לפתע נכנס לבית המדרש כ"ק האדמו"ר ז"ע, שדירתו הייתה צמודה לבית המדרש, וראה את שני האברכים משוחחים ביניהם. לפתע שמו האברכים לבם לנוכחותו של האדמו"ר, והם קמו לפניו ביראת כבוד.

שאל האדמו"ר את האברך מבורו פארק למעשיו כאן בשעה כה מאוחרת, והאברך אמר לו: "רבי, הייתי בביתי בבורו פארק וכבר עמדתי לעלות על יצועי, אלא שאז חשבתי בלבי: 'כיצד תערב עלי שנת הלילה כאשר חברי נמצא בצער כה גדול?'. לא היה לי ספק ששנתו של חברי נודדת מעיניו, ולכן באתי במיוחד מביתי שבבורו פארק כדי לשמוע את אשר בפיו".

האדמו"ר האזין לדבריו ושיבח אותו על כך, ומיד שב לביתו. למחרת, בשעת בוקר מוקדמת קיבל האברך מבורו פארק שיחת טלפון מפתיעה. על הקו היה כ"ק האדמו"ר ז"ע בכבודו ובעצמו, ובפיו בקשה מהאברך שיגיע לביתו כי ברצונו לשוחח עמו. כמוכן שהאברך מיהר לנסוע ליוניון סיטי, ונכנס בדחילו ורחימו אל ביתו של האדמו"ר.

אמר לו האדמו"ר: "דע לך, כי הפעולה שעשית אמש, שהגעת במיוחד אל חברך לשמוע את צערו, עוררה רעש גדול בשמים. כאשר ראו בשמים שיהודי אינו מסוגל ללכת לישון כשחברו נמצא בצער, ראו להושיע את האברך ממצוקתו. דע לך, כי בזכותך נושע האברך. אבל היות שאין רצוני שיחשבו שהיה כאן איזה מופת וכדומה, לכן אני מבקש ממך שתשתוק ולא תפרסם את הדבר; ולא זו בלבד, אלא תציע לחברך שיעשה פעולה של השתדלות טבעית כדי שיראה כאילו הגיעה ישועתו בדרך הטבע".

ואכן כך היה, והלה נושע תוך זמן קצר ביותר. אם רואים אנו שחבר מצוי בצער, ולא רק חבר שאנו מכירים - גם כאשר אנו רואים מודעה נושאת בקשת רחמים, אפילו כאשר אין

הוא התקרב, קרע את חולצתו היחידה בארבע פינותיה, ואמר: "עכשיו, משאני לבוש בגד של ארבע כנפות, והחיוב שלי הוא מדאורייתא, יש לי דין קדימה לפני כולם". הרבי מקלויזנבורג התרגש מאוד ממעשהו של ר' מנדל פשיטיק, אבל החליט כי מאחר שהוחלט לעשות גורל אכן כן ייעשה. וכך אמר לר' מנדל: "אם כוונתך הייתה לשם שמים, יסובבו מן השמים שתזכה אתה בגורל"

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על הנהגת הקב"ה עם ברואיו



"וְאֶשֶׁר הוּא עֹשֶׂה ה' מְצֻלִיחַ" (בראשית ל"ט, כ"ג)

את הנהגת הקב"ה עם ברואיו במידה כנגד מידה ניתן לראות אף בימינו.

בארצות הברית פורסם על עורך דין ידוע לא יהודי שנתקף בשיגעון נורא עד שמת לפתע במיתה משונה מאוד, ואיש לא ידע מה היה הגורם לכך. העיתונים בחו"ל דיווחו בהרחבה על מיתתו של עורך הדין, והקהילה המשפטית גם היא נתקפה בהלם לאחר האירוע. אכן, מי שהסתכל רק על מקרה המוות המוזר ולא השקיף על האירועים שקדמו לו מתוך אספקלריה של אמונה לא יכול היה לתפוס על מה ולמה מת העו"ד במיתה שכזו. רק אדם המהלך בהרגשה ברורה שיש בורא לעולם, אין עוד מלבדו, הבין את הקשר בין מקרה אחד לשני.

יהודים המתגוררים באזור סיפרו לנו, שכמה שנים לפני שעורך הדין ההוא השתגע ויצא מדעתו הוא ייצג אחד מלקוחותיו שתבע יהודי למשפט. מיד בתחילת המשפט ראה עורך הדין לאן נושבת הרוח, והבין שהצדק נמצא לצדו של היהודי.

כיון שנשכר ע"י הצד השני ורצה לשלשל לכיסו את השכר הגדול, החליט להוכיח בפני השופט שהיהודי הנתבע אינו שפוי בדעתו. בדרך זו הוא ביקש להראות בפני השופט את צדקתו של הגוי. אבל מה עושים כאשר גם את זה אי אפשר להוכיח, שהרי מדובר ביהודי שפוי בהחלט? גיבש עורך הדין במוחו רעיון שטני והחליט לממשו. באחד הדיונים, כאשר התכונן היהודי לעלות אל הדוכן ולהציג את טיעונו, צבט אותו עורך הדין צביטה עזה מאחוריו, וכדי שלא יזהו אותו כמי שעשה את המעשה ביצע את הצביטה בזריזות ידיים גדולה...

מרום כאב החל היהודי, שהיה בדרכו לדוכן, לצעוק ולקפוץ בתוך אולם המשפט. הכאב היה חד כל כך עד שבמשך דקות ארוכות לא הצליח להירגע, וכיון שעל פניו לא היתה צריכה להיות לו כל סיבה לצעוק, והוא לא הצליח לשכנע את השופט שאחד הנוכחים צבט אותו, יצא מופסד בדינו בטענה שהינו לא שפוי.

כל המעורבים במשפט ההוא אולי כבר הספיקו לשכוח את העניין, אבל השי"ת לא שכח ושילם לעורך הדין בדיוק כפי המגיע. מידה כנגד מידה.

וכיון שמידה טובה מרובה, הבה נשמע כיצד משיב הקב"ה ליראיו במידה כנגד מידה.

יומיים לאחר ששב מורנו בעל האילת השחר', הגאון רבי אהרון לייב שטיינמן זצוק"ל, ממסעו במוסדות התורה של אמריקה, בחורף תשס"ה, צלצל הטלפון בביתו. על הקו היה האדם שמימן את כל הוצאות הטיסה של ראש הישיבה ופמלייתו, וכן את שהותו הממושכת ביבשת האמריקנית.

סיפר העשיר לגרא"ל שטיינמן דבר מופלא: לפני שראש הישיבה הגיע לאמריקה הודיע האיש למזכירתו, כי מכיוון שיהיה עסוק מאוד במהלך הביקור הוא מתכוון לעזוב את המשרד למשך שבועיים ונתן לה הוראות לביצוע.

אחת ההוראות הייתה למכור מניה שהשער שלה בבורסה עלה, ואפשר עתה להשתכר מכך רווח עצום. הוא גם הורה למזכירה, שבמהלך השבועיים הבאים לא תעביר אליו אף שיחת טלפון.

מיד לאחר תום הביקור חזר האיש למשרדו, והשאלה הראשונה

ששאל את המזכירה היתה האם מכרה לפני שבועיים את המניה ההיא. המזכירה נאלמה דום, החווירה והאדימה חליפות, ובקושי הצליחה להוציא מפיה הודאה ששכחה לבצע את ההוראה הזו. העשיר מתקשר לבורסה כדי לברר מה עלה בגורל המניה, ולהזדרז למכרה עתה.

עקב שינויים בשוק הנפט העולמי עלתה המניה ממש עכשיו בעשרות אחוזים! דבר שאינו מצוי כלל, כידוע, בבורסה האמריקנית. וכך התעשר האיש ביום אחד בהון עתק.

אם הייתה המזכירה מוכרת את המניה באותו יום שביקש לא היה הרווח נכנס עתה לקופתו.

כיוון שראה השי"ת את מסירותו לראש הישיבה ואת הכספים המרובים שהזיל מכיסו על מנת שביקורו של הגרא"ל יעלה יפה, נתן השי"ת בראשו להודיע למזכירה שלא תעביר לו שום טלפון (כי אם הייתה מתקשרת אליו במהלך השבועיים, הוא היה שואל אותה אם מכרה את המניה), וכך יצא שבסופו של דבר המניה לא נמכרה ובחשבוננו עלו רווחים אדירים.



בשכונה מסוימת הייתה רק מכולת אחת, ובעליה לא נמנה על קהל יראי ה'. במשך שנים רבות הוא ניהל את העסק והכל באו לקנות אצלו.

אחד מתושבי השכונה שנקלע לקשיים כספיים החליט אף הוא לפתוח מכולת, אך כיוון שאיש זה היה תלמיד חכם והקדיש שעות רבות מסדר יומו ללימוד התורה לא רצה לבזבז זמן רב במכולת, והחליט שבחנותו ימכרו רק מצרכי יסוד כמו מוצרי חלב ולחם, שתייה וכו', ויעשה זאת בין שש לתשע בבוקר בלבד, כך שיהיה באפשרותו להקדיש גם עתה את מרבית יומו לתורה.

לא הייתה דעתו של בעל המכולת הוותיק נוחה בשמעו על פתיחת העסק בשעות הבוקר, והוא תכנן כיצד לפגוע בת"ח ובמכולתו.

במוחו עלה רעיון שטני במיוחד. הוא התקשר למשרדי מס הכנסה והלשין על מוכר המצרכים שאינו מדווח על מכירותיו...

לא שהיה לו מידע על כך, אבל ההנחה שלו הייתה שאם חוקרי המס יבואו לחנותו של הת"ח יבהל מעצם בואם ולא יפתח יותר את החנות...

לחוקרי המוסד אין סיבה להזדרז ולהגיע בין שש לתשע בבוקר. הם הגיעו לשכונה בשעה אחת-עשרה, ועל פי הכתובת שנמסרה להם לא מצאו את המכולת. הם ניגשו לעוברים ושבים ושאלו איפה יש כאן מכולת.

והאנשים הצביעו בפניהם על... מכולתו של המלשין שהיתה ממוקמת במרחק כמה מטרים מהכתובת שנמסרה לחוקרים. אלה הבינו שמן הסתם חלה טעות, והחנות החשודה היא זו שהתושבים הצביעו עליה וניגשו לשם...

בעל המכולת הוותיק נחרד מאוד לראות את חוקרי המס נכנסים לחנותו, ומסתבר שעל ראש הגנב בוער הכובע והוא עצמו היה אחד ממעלימי המס הגדולים, ועתה נתפס בקלקלתו, ומפני הקנס הכבד

שהוטל עליו נאלץ לנעול את חנותו על מסגר ובריה - - - והתקיים בו "בור כרה ויחפרהו ויפל בשחת יפעל" (תהילים ז, טז) לפעמים אנחנו שומעים על מעשי מופתים ומתפעלים מהם, אבל צריך לדעת שלפני שמתפעלים מהמופת עצמו יש להתפעם מהמעשה שקדם לו.

ואולי אם נגדיר זאת במילים אחרות נאמר, שאחרי המעשה הראשון שהיה כרוך בהקרבה למען ה' יתברך - המופת כבר היה 'דבר המובן מאליו'.

הרה"ח רבי מנדל פשיטיק זצ"ל, ממופלגי חסידי גור, עבר בשואה הנוראה תלאות איזמות, התגלגל ממחנה למחנה, אולם כפי עדות חבריו לסבל לא נשבר ר' מנדל ברוחו, וגם במצבים הקשים ביותר שעברו עליו שמר על צלם אלוקיו.

לאחר השואה היה לו סיפור מופלא עם כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג זי"ע, ממנו אפשר ללמוד על גודל חיבת המצוות של ר' מנדל.

לרגל מחלתו וחולשתו היה ר' מנדל מאושפז ב'סנטוריום' בעיר גוטניק שלייד מינכן בגרמניה. הרבי זי"ע הגיע לשם עם חוטי ציצית בידו, כדי לזכות את מי שיזכה בקיום מצוות ציצית.

לרבי היה רק אגד ציצית אחד, וברור שרק יהודי אחד היה אמור לזכות בו ולשזרו בבגדו. כיוון שיהודים רבים לא קיימו את המצוה במשך כל שנות השואה, עטו הכל בהתלהבות רבה על הרבי ועל חוטי הציצית שבידו וביקשו לזכות בחוטים.

הרבי, בראותו כך, החליט להטיל גורל בין היהודים, שעל אף כל מה שעבר עליהם בשנות האימה לא הצליחו להשיג מהם את חיוב המצוות.

ראה ר' מנדל מה שהרבי עומד לעשות ועשה גם הוא מעשה. הוא התקרב למקום שהרבי עמד שם, ו... קרע את חולצתו היחידה בארבע פינותיה, ואמר: "עכשיו, משאני לבוש בגד של ארבע כנפות, והחיוב שלי הוא מדאורייתא, יש לי דין קדימה לפני כולם - - -".

הרבי, כך סיפר הוא עצמו לימים לבני עדתו בנתניה, התרגש מאוד ממעשהו של ר' מנדל פשיטיק. אדם שזה עתה יצא מן המחנות, ואי אפשר לתאר את מידת הסבל שעבר עליו - הדבר היחיד המעניין אותו עוד לפני האוכל והבריאות הגופנית היא מצוות ציצית! אה, אשרינו מה טוב חלקנו!

אך הרבי מקלויזנבורג עדיין התלבט מה לעשות. מחד גיסא, הבחור הזה צודק, שכן חיובו הוא מן התורה, אבל מאידך גיסא - עוד בטרם בואו לכאן ידע הרבי שיצטרכו לעשות גורל ואם כן הקהל כבר זכה בצורך לעשות גורל, ומהיכא תיתי להעביר עכשיו את הזכות בקיום המצווה לאדם אחד?

החליט הרבי, כי מאחר שהוחלט לעשות גורל אכן כן ייעשה, "אבל", אמר לר' מנדל, "אם כוונתך הייתה לשם שמים יסובבו מן השמים שתזכה אתה בגורל - - -", ואכן, מתוך מאות היהודים שהיו שם זכה ר' מנדל פשיטיק בגורל - - -

הוא אשר אמרנו, ההתפעלות היותר גדולה היא מהמעשה שקדם למופת...



קם הנשיא הרוסי פוטין ואמר: "שמעו נא יהודים, מעשה שהיה כאן ברוסיה. בשכונה אחת התגוררה משפחה ענייה מרודה ולה ילד קטן. הילד הזה היה אומלל כי הוריו עבדו קשה לפרנסתם מבוקר עד לילה, והיו משאירים אותו לבד בבית. בשכנותם גרה משפחה יהודייה, וכאשר הם ראו את הילד הקטן בבית הם דאגו לו לאכול כל יום, ודאגו לכל מחסורו. הילד הזה הוא אני עצמי!"

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א על כוחו של חיוך והסברת פנים



"וַיִּשְׁאַל אֶת סְרִיסֵי פְרָעָה... מִדּוּעַ פָּנִיכֶם רְעִים הַיּוֹם" (בראשית מ', ז')

שר המשקים ושר האופים היושבים בבית האסורים יחד עם יוסף הצדיק, חולמים חלום ואינם יודעים את פתרונו. בבוקר רואה יוסף את פניהם שאינן כתמול שלשום ושואל אותם מדוע פניהם רעים היום. יש להבין: וכי מה אכפת לו ליוסף שלשני האנשים הללו אין היום מצב־רוח? מה זה עניינו שהם זועפים? סביר להניח כי יוסף לא היה משעמם ביושבו בכלא. הוא ישב שם וחזר על התורה שלמד מאביו. הרי הפסוק אומר שיעקב אבינו אהב את יוסף "כי בן זקנים הוא לו", ואמרו חז"ל שיעקב לימדו את כל התורה שלמד בבית מדרשם של שם ועבר במשך 14 השנים שישב שם. אם כן, בכל השנים בהן ישב יוסף בבית האסורים הוא חזר על תורת אביו ושינן את כל אשר למד, ומה אכפת לו ליוסף אם שני הגויים הללו עצובים וזועפים? ובכלל, כיצד הוא שם לב לכך?

## ניצל ממוות בזכות אמירת שלום

ידוע הסיפור על אותו משגיח כשרות שהיה חלק מצוות עובדים יהודי, שעסקו בשחיטה במשחטה גדולה מעבר לים. אותו יהודי, בכל בוקר שהיה מגיע למפעל היה מקדם בברכה את השומר היושב בפתח, שרוב בני האדם כמעט ואינם שמים לב לקיומו; ובסיום שעות העבודה, כאשר היה עוזב את המפעל, היה נפרד לשלום מאותו שומר. יום אחד, בסמוך לסיום שעות העבודה נכנס אותו משגיח לבדוק דבר־מה באחד ממקררי הבשר הענקיים. פתאום הבחין שמישהו סגר את דלת המקפיא מבלי שהבחין שיש בן־אדם בתוכו, וכך הוא נותר כלוא במקפיא ענק שרק למחרת בבוקר יפתחוהו, כאשר הוא יודע שאין כל סיכוי שיצליח לשרוד בו בחיים במשך שעות ארוכות כל כך. הוא דפק על דלת הברזל הכבדה, צעק בכל כוחותיו, אבל איש לא שמע אותו. עובדי המפעל סיימו את יום עבודתם, והוא נותר כלוא בקור העז, כאשר הוא כבר מתכונן לקראת סופו המר. לפתע, כאשר כבר היה על סף קפיאה, נפתחה דלת הברזל ואותו שומר שבפתח קרא לו בשמו.

## בזכות החיוך והסברת הפנים

אך אם נתבונן בדבר נוכל להבין כיצד הגיע יוסף לאותה משרה רמה, עד שהפך להיות השליט על כל ארץ מצרים. יוסף ביושבו בבית הסוהר התייחס בחביבות ובנועם לכל אלו שישבו אתו שם. מן הסתם, מדי בוקר כאשר היה פוגש את שר המשקים ושר האופים היה מחייך אליהם ודורש בשלומם, והם היו משיבים לו בחזרה. והנה, באותו בוקר כאשר פגש אותם יוסף ודרש בשלומם, הם לא ענו לו כמו בכל יום. פניהם היו עצובות, וכיוון שחשו כי הוא מתעניין בשלומם מעומק הלב פתחו את לבם וסיפרו לו על החלום המוזר שכל אחד מהם חלם. נמצא, כי כל הצלתו של יוסף ועלייתו לגדולה, שהתגלגלה לבסוף דרך שר המשקים, יסודה היה נעוץ באותה הנהגה של חיוך והסברת פנים לכל אחד ואחד. יוסף הצדיק לא היה מסוגל לראות בן־אדם עצוב עם פנים רעות. זה מנהיג אמת. מי שרוצה להיטיב עם כל בן־אנוש, יהיה זה בן ברית או שאינו בן ברית.

כלום... לא זו דרכה של תורה! על האדם להסתכל גם על טובת הזולת ולשאת בעול עם חברו.

חייב אדם להיות שקוע בלימוד התורה הקדושה, אך בד בבד אין זה פוטר אותו מלפעול ולעשות למען הזולת - הן לשאת בעול, והן להאיר ולהזריח את אור הקדושה והטהרה. או אז, זוכה האדם שהקב"ה נותן לו את הכוחות והכלים לכך.

## הסיוע לילד הגוי ותוצאותיו

לפני מספר שנים בחג החנוכה היתה התכנסות במוסקבה, בה השתתף נשיא רוסיה, ולדימיר פוטין, עם הרב הראשי של רוסיה, הרב בערל לאזאר שליט"א.

במהלך האירוע קם הנשיא הרוסי ונשא דברים מרגשים, וכך אמר: "שמעו נא יהודים, מעשה שהיה כאן ברוסיה. בשכונה אחת התגוררה משפחה ענייה מרודה ולה ילד קטן. הילד הזה היה אומלל, כי הוריו עבדו קשה לפרנסתם מבוקר עד לילה והיו משאירים אותו לבד בבית, לעתים אפילו בלי להותיר לו אוכל.

"בשכנותם גרה משפחה יהודייה, וכאשר הם ראו את הילד הקטן בבית שאלוהו האם יש לו מה לאכול. כשהשיב בשלילה הם דאגו לו לאוכל כל יום, ובשבתות וחגים אף הזמינו אותו לסעוד על שולחנם. כך במשך תקופה ארוכה הם אימצו את הילד הגוי הזה ודאגו לכל מחסורו".

כאשר סיים פוטין את סיפורו המרגש הוסיף ואמר: "הילד הזה שעליו סיפרתי לכם, הוא אני עצמי! אינני יכול לשכוח כיצד אותה משפחה יהודייה דאגה לי. עד היום אני עוד זוכר את ברכת נטילת ידיים, ברכת 'המוציא' וברכת המזון, שהיו מברכים שם בבית!". והנה, אותו ילד עני הוא כיום נשיא המדינה הגדולה הזאת, ויחסו ליהודים שבתוכה הוא יחס אוהד, כמעט חסר תקדים בכל מדינות אירופה. הכל בזכות אותה משפחה שדאגה למחסורו של ילד נכרי אומלל.

## מי כעמך ישראל

בני ישראל הם גומלי חסדים, אפילו עם נכרים. זאת למדנו מיוסף הצדיק, להיטיב לכל אחד ואחד. להתעניין בשלום אותם גויים היושבים עמו בבית האסורים. לכן מצא אותו מלך מצרים ראוי להיות שליט על מדינתו ולהיות "המשביר לכל עם הארץ". כי רק מי שמחפש כל הזמן כיצד אפשר להיטיב עם הזולת, הוא זה הראוי להנהגה.

(מתוך הספר 'משכני אחרים')

נדהם היהודי למראה הצלתו ממוות לחיים, ושאל את השומר: "מה הביא אותך לפתוח את המקפיא בשעת לילה מאוחרת זו, כיצד עלה בדעתך שאני נמצא בתוכו?".

השיב לו השומר: "באמת כבר הייתי בדרך לביתי, אך פתאום נזכרתי שכאשר העובדים עזבו את המפעל לא ניגשת אלי להיפרד ממני לשלום. חשבתי בלבי: הרי בכל יום אינך עוזב את המקום מבלי לגשת אלי, ומה קרה היום? הייתי בטוח שקרה לך משהו רע ואולי אתה לכוד במפעל, ולכן שבתי אלי כדי לחפש אותך!".

הנה כי כן, בזכות הסברת פנים של אותו יהודי ניצלו חייו ממוות בטוח.

## ענווה ונשיאה בעול עם הזולת!

הנהגה זו מחייבת כל יהודי ויהודי להאיר פנים לכל אחד, להתעניין בשלום הזולת ולרצות בטובתו. כך ראינו אצל גדולי הדור - אף שהיו שקועים בעמל התורה, עם זאת נהגו בכבוד כלפי כל אחד ואחד.

אצל מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל ראינו בעליל מידה מפלאה זו. סיפר לי רבי אהרן סימן טוב שליט"א (תלמיד חכם חשוב, היה ר"מ בישיבת 'חזון עובדיה' במשך שנים רבות, ופעל יחד עם רבי חיים רבי שליט"א לעשות מהפכה בעיר חולון), שהיה לו קרוב משפחה שעבד בנגרות. אותו נגר הוזמן לביתו של מרן זצוק"ל להרכיב ספרייה חדשה. הוא עבד שעות ארוכות ולקראת ערב עצר מעט לנוח.

להפתעתו ראה את מרן זצוק"ל נכנס לחדר ובידו מדף של ספרייה הנמצא מחוץ לבית. קם הנגר ושאל אותו: "רבינו, מה כבודו עושה? אני כבר אכניס את המדפים".

השיב לו מרן: "עבדת קשה יום שלם, ורצוני לעזור לך במעט להכניס את המדפים שעוד נותרו בחוץ".

פלא פלאות. מרן זצוק"ל, שכל שנייה שלו הייתה מנוצלת לתורה, חשב על אותו נגר ולא חס על כבודו ומעמדו, אלא יצא לעזור לו במעט!

בדומה לכך מסופר בספר 'רבינו' לרבי אליהו שטרית הי"ו, שפעם אחת הגיע הרב ישראל יונה אל ביתו של מרן והסתכל בספרייה של רבינו. מרן הבחין שהוא מחפש ספר מסוים ושאלו איזה ספר הוא מחפש. השיב לו רבי ישראל שהוא מחפש ספר מסוים, אבל הוא כבר ימצא אותו דרך קטלוג הספרים שהיה שם. אך מרן זצוק"ל קם מכסאו, הלך לחדר השני והביא לו את הספר המבוקש.

איזו ענווה ונשיאה בעול עם הזולת!

מרן זצוק"ל לא אמר לעצמו: אלמד תורה וחוץ מזה לא מעניין אותי

077-2222-666 או \*4992



קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

# כאשר הגיע הציור מושלם ומוכן לביתו פרץ הלה בבכי סוער. לדבריו, הוא כלל לא שיער שאביו נראה כה גרוע. "כשחייתי אתו הוא היה נראה הרבה יותר טוב ובריא, ואילו כאן בציור הוא נראה כה תשוש וחלש; מי יודע כמה צרות עברו עליו מאז שעזב את הבית..." , התלונן הלה

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א



## כיצד אכן הצליח יוסף לעמוד בגבורה מול ניסיונות קשים כל כך?

חז"ל אומרים (סוטה לו): "תנא דבי רבי ישמעאל, באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון. אמר לו: 'יוסף! עתידין אחיך שייכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם. רצונך שיימחה שמך מביניהם?'". מבואר בגמרא, שאילולי דמות אביו שנגלתה לו בחלון היה יוסף נכנע לפיתוייה של אותה מרשעת, ורק גילוי דיוקנו אביו הוא זה שהצילתו מן החטא!

ומבארים בעלי המוסר, שבוודאי התגלות דמותו של יעקב אבינו שנראתה ליוסף הייתה מחמת הרגלו התמידי להעמיד את דמות דיוקנו כל העת למול עיניו, ומיד כשיצא מבית אביו שמר בזכרונו את צורת דיוקנו אביו כדי שהיא תחזיק אותו במצבו הרוחני - שיהיה לו 'מחייב' להיכן יש לשאוף להגיע בעבודת ה', ומהו הרף הגבוה שניתן להגיע בחיים.

כשראה את דמותו הגדולה של אביו במצבו הקשה והאיזם הוא נזכר בדוגמה האישית שראה אצלו, ביראת שמים הגדולה שספג ממנו, את האוויר הזך של קדושה וטהרה שנשם בצלו. זה מה ששמר עליו שלא יחטא, והשפיע עליו אף יותר מכל סתרי התורה שלמד עמו ביחידות במשך כל השנים.

יתירה מזאת, יוסף הצדיק היה נוהג לשאול את עצמו לפני כל פעולה שעשה ובכל ניסיון שעמד: "מה היה אומר על כך אבא אילו היה רואה אותי כעת נכשל?", "אם אתנהג כך וכך כיצד היה מגיב על כך אבא?".

מכירת יוסף למצרים לא היתה הצלה לכלל ישראל רק מבחינה גשמית להצילם מהרעב, אלא גם ובעיקר הצלה מבחינה רוחנית. ונסביר את הדברים: ישנה אמרה נפלאה ששמעתי מאבי מורי שליט"א, מדוע באמת גלגל הקדוש ברוך הוא דבר זה שיוסף הצדיק, בחיר השבטים, איש אלוקים קדוש, ישהה במשך שלוש שנים במקום זוהמה כה נוראה ויתמודד עם התמודדויות כה מסוכנות?

והוא, כי הלא אחד מחוקי הטבע הידועים הינו 'חוק כלים שלובים' - כאשר ישנם כלים או צינורות שמחוברים זה לזה, אם ישימו מים באחד מהם יגיעו המים בכלי או בצינור השני לגובה אחיד, (חוק זה הוזכר בדברי רש"י סוכה נג:). כיום שמרבית התושבים גרים במבני מגורים גבוהים, משתמשים בחוק זה כדי להעלות את המים לגובה. בונים מגדל מים מקביל לגובה הבנין, וככל שהמגדל גבוה יותר הצינור שכנגדו מעלה את המים לגובה רב יותר.

והנה, עשרות שנים לאחר מכן ירדו כלל ישראל למצרים וחיו שם קרוב למאתיים וחמישים שנים בארץ כה נוראה, המשוקצת והטמאה ביותר בעולם. כיצד יתכן שמלבד שלומית בת דברי לא נכשל שום איש מישראל? אלא שיוסף הצדיק העניק לכלל ישראל את הכוח להתגבר על היצר הרע על ידי שכבש את יצרו בצורה הקשה והאיזמה ביותר. הוא הטביע בנו את הכוח להתגבר על הניסיונות ולעבור את כל אותן השנים בלי שום מכשול!

וכך מובא בחז"ל (ויקרא רבה לב): "יוסף ירד למצרים וגדר את עצמו מן העריות, ונגדרו כל האנשים כולם בזכותו". יתכן שהכוונה היא, שלא רק בזכות שראו אותו בפועל שהוא גדור מעריות ולמדו ממנו דוגמה אישית, אלא גם באופן הסגולי הוא החדיר בשאר האנשים כוח ויכולת לכבוש את היצר כמותו ולגדור עצמם מן העריות.

והנה, כדי שיהיה כוח לכלל ישראל לעמוד בניסיונות הגדולים שטומנת ארץ מצרים בחובה, גלגל הקדוש ברוך הוא שיוסף יצטרך להתמודד בניסיונות הכי קשים ואיזמים ולעמוד בהם בגבורה, ועל ידי כך יסלול עבורם את הדרך לכבישת היצר. וכמו בחוק הטבעי של כלים שלובים - ככל שהמים במגדל גבוהים יותר כך המים כנגדם בצינור מגיעים לגובה רב יותר, וכך על ידי שיוסף הצדיק יתגבר על ניסיונות קשים ואיזמים יותר יהיה לכלל ישראל קל יותר להתגבר.

וזו כוונת הגמרא: "אמר לו: יוסף! עתידין אחיך שייכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם, רצונך שיימחה שמך מביניהם?". ויתכן לפרש, שהכוונה היא שכך יוסף צייר במחשבתו, כיצד יעקב עומד ומוזהירו שיימחה שמו מאבני החושן, כך דמיין לעצמו שהיה נראה המעמד אילו היה יעקב עומד כעת בחלון ורואה את מעשיו.

יוסף הבין שלא תהיה לו אפשרות להישאר איתן בקדושתו ובצדקותו ולשרוד את חיי הטומאה הללו במצרים מבלי שיהיה דבוק בלבו ובמחשבתו בדמות דיוקנו של אביו, ויחוש שהוא נמצא בבית אביו כבימיו הקודמים. הנהגה זו היא שעמדה לו בזמנים ובניסיונות הקשים ביותר שלא להיכשל!

**"כ"ק אדמו"ר ה'שפע חיים' מצאנז'קלויזנבורג זי"ע** היה מספר, שאביו **"כ"ק אדמו"ר הרה"ק רבי צבי הירש הלברשטאם זצ"ל, אב"ד רודניק,** פנה אליו פעם ואמר לו: "מקנא אני בך שלא הכרת את הסבא הגדול ה'דברי חיים' מצאנז' ושאר צדיקי השושלת למעלה בקודש, ולכך איך שתתנהג ייחשב כטוב. אך אני שהכרתי את אותם שרפי מעלה הרי יתבעו ממני כיצד לא למדתי מדרכיהם? כיצד דמותם הגדולה לא עמדה מול עיניי?".

בצלו של מרן ראש הישיבה **הגרא"מ שך** זצוק"ל ראו בכל הזדמנות ובכל פעולותיו הכלליות והפרטיות כיצד דמותו המאירה של מרן ה'חפץ חיים' זצוק"ל עומדת למול עיניו. את פני ה'חפץ חיים' הוא זכה להקביל כמה פעמים, ומאז הוא ראה באישיותו כדוגמה וסמל של שלמות.

לישנא דשגרא היו אצלו ביטויים מן הסוג הזה: "מה היה ה'חפץ חיים' אומר על כך?", "אני אומר לכם שה'חפץ חיים' לא היה מרוצה מדבר כזה", "אילו ה'חפץ חיים' היה חי עימנו בוודאי היה נוהג כך וכך". כך גם כשתיאר פעם דברי חז"ל על ענייני עולם הבא אמר: "אני רואה למול עיניי את ה'חפץ חיים' יושב כעת במרומים ומתענג על זיו השכינה. שר, שמח רוקד!".

תמיד ראו בו את הרצון להתחקות אחר מעשיו ולצעוד בעקבותיו. בספר 'משולחנו של רבינו' כתוב ביטוי מפליא שהתבטא הרב שך: "ה'חפץ חיים' הוא הרבי של כלל ישראל עד ביאת משיח!". דמות דיוקנו של ה'חפץ חיים' נגלתה לו! היא נטעה בו תחושת 'מחייב' לרוממות, לגדלות ולשלמות!



לאחר השואה האיומה החלו לעלות פליטים רבים לארץ הקודש, מרביתם הגיעו אחד מעיר ושניים ממשפחה בודדים וגלמודים, סחופים ודווים. לחלקם היתה תמונת מזכרת מהוריהם או מקרוביהם שנספו על קידוש ה', ובה הרגיעו מעט את תחושות הגעגועים העזים שקיננו בהם.

**אבי מורי שליט"א** רגיל לספר בבדיחותא על יהודי אחד, לא חכם במיוחד, שבא גלמוד מהשואה ולא היתה לו שום מזכרת מאביו, וגעגועיו כלפיו גברו. הוא ניגש באחד הימים לצייר מומחה ותיאר לו בפרוטרוט כיצד היו נראים תווי פניו וצורתו של אביו, וביקש ממנו שינסה לקלוע אל המטרה לפי תיאוריו. הוא כמובן שילם לו על כך טבין ותקילין.

כאשר הגיע הציור מושלם ומוכן לביתו פרץ הלה בבכי סוער. לדבריו, הוא כלל לא שיער שאביו נראה כה גרוע. "כשחייתי אתו הוא היה נראה הרבה יותר טוב ובריא, ואילו כאן בציור הוא נראה כה תשוש וחלש, מי יודע כמה צרות עברו עליו מאז שעזב את הבית...". התלונן הלה.

אך הצייר לא הבין מה פשר סערת הרגשות הזאת, ואמר לאיש: "אביך נשאר בדיוק כפי שהיה, אך הציור לא צויר היטב! כיצד תרצה שאצייר את תווי פניו של אביך בדיוק כמו שהיה מבלי שראיתי אותו מעולם!". ציור דמות יכולה להיעשות על ידי שמכירים את היטב את המתואר וכך לצייר את ציור המחשבה אל הפועל, אך בלי היכרות אישית לא יתכן הדבר כלל. יוסף הצדיק זכה להכיר היטב את יעקב אביו, והליכותיו היו חקוקות על לבו, וממנו הוא שאב כוחות, יכולות ודוגמה אישית כיצד להינצל מן הניסיונות!

מי שזכה להכיר מעט את אישיות הפלאים של רבי **אליעזר פלצ'ינסקי זצ"ל** אמנם ראה דמות צנומה וצנועה שמתהלכת כאן בסימטאותיה הישנות של ירושלים, אך רוחו שיגו ושיחו נטועות אישם בערבות בריסק, מיר, דווינסק, דבוק ברבותיו גדולי עולם, מהם ספג תורה וחכמה.

בענין זה אמר פעם רבי **אליעזר פלצ'ינסקי**, דבר נפלא: היה זה לפני עשרות שנים, כאשר השיא רבי אליעזר את בתו בארה"ב. את שמחת ה'שבע ברכות' האחרון ערך יהודי חסיד באבוב, אשר הזמין למסיבה את רבו **"כ"ק אדמו"ר הרה"ק רבי שלמה מבאבוב זי"ע**.

בקרב עדת חסידי באבוב קיים ניגון מסורתי למזמור 'שיר המעלות' אשר עיני אל ההרים אשר מושר בפיהם בהתרגשות גדולה, שכן הניגון חובר על ידי **"כ"ק אדמו"ר הזקן רבי בן ציון מבאבוב זי"ע**, הי"ד. עם סיום הניגון המרגש התבקש רבי אליעזר זצ"ל לשאת את דברו, והיות שכלל לא תכנן לדבר באותה מסיבה, כיוון שהפצירו בו אמר את הדברים הבאים: "שמעתי את ניגון שיר המעלות שלכם, האמת שאני לא יודע כל כך טוב לשיר, אבל אני רק יאמר לכם מה מונח בניגון הזה. "חז"ל אומרים במדרש (בראשית רבה סח, ב) שכשבא יעקב אבינו לחרן אמר 'אשא עיני אל ההרים - אל ההורים', אל אבותיו הקדושים. יעקב אבינו הגיע למקום טומאה, לביתו של לבן הארמי, וחשב לעצמו איך אעמוד במקום כזה? חיזק עצמו ונשא עיניו אל ההורים, כלומר שהעמיד דמות דיוקנם של הוריו הגדולים מול עיניו, וכך זכה יעקב לשמור את תרי"ג המצוות בשלמותן בבית לבן.

אני משער לעצמי, אמר רבי אליעזר, "שבשנים שלפני פרוץ מלחמת העולם השנייה לבו הגדול של הרבי רבי בן ציון מבאבוב הי"ד הרגיש איזו רוח סערה מתקרבת לחופי עם ישראל באירופה. אם לפני הסערה מתגוררים היהודים איש איש במקומו, לאחר הסערה עלולים לפוץ כל אחד למקום אחר, ומה יחזיק אז את היהודי בכל מקום חדש אליו יזדמן? לכן הכין להם כצידה לדרך את הניגון על המזמור הזה, 'אשא עיני אל ההרים - אל ההורים', שיזכרו בכל מקום ומקום, בכל ניסיון וניסיון, להעמיד את דיוקן ההורים מול עיניהם, וכך ישתמר חסידותם ושלמותם היהודית.

נפלא!

(קטעים נבחרים מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

# 'בתורת ה' חפצו': החוברת המיוחדת שתחולק למשתתפי הסיומים של 'דרשו'

בתוך החוברת משולב הקונטרס הנפלא 'תורת הגישמאק' שעשרות אלפי עותקים ממנו כבר נחטפו על ידי תלמידי הישיבות



החיזוק של 'דרשו'.

הקונטרס שהודפס בכ-50 אלף עותקים, נחטף על ידי בני הישיבות ואברכי הכוללים עמלי התורה, ועורר הדים נרחבים בעולם התורה. הורים רבים ביקשו להשיג את הקונטרס מתוך שאיפה עזה להחדיר את האהבה ללימוד בתורה בקרב ילדיהם, הצעירים וגם הבוגרים.

כמו כן מופיע בחוברת מידע מיוחד במינו המסייע ללומדי הגמרא בכלל וללומדי הדף היומי בפרט, עם פירוט המידות והמשקלות שהיו נהוגות בתקופת הגמרא, ערך המטבעות השונים, סדר הדורות ומידע רב ערך נוסף שמופיע באופן מסודר ובהגשה מאירת עיניים, למען יוכלו לומדי הגמרא להפיק ממנו את מירב התועלת. כל אלו מגיעים במסגרת השער החמישי: 'שְׁתֵּהא תוֹרְתָךְ אֶמְנוּתְנָו'.

השער השישי בחוברת: 'פְּלִנְיוֹדְעֵי שְׁמָךְ' המוקדש לפעילותו חובקת העולם של ארגון 'דרשו' - הארגון התורני הגדול בעולם, על שלל התוכניות השונות שנוסדו ומנוהלות מתוך מטרה אחת ויחידה: להעמדת תלמידים הרבה בכל מקצועות התורה הקדושה, והרחבת לימוד התורה בכל רחבי העולם היהודי.

בשער 'וְלוֹמְדֵי תוֹרְתָךְ', מופיעה סקירה תמציתית ומסוגנת היטב אודות מבחר ספרי 'דרשו' הנודעים שהאירו את עולם התורה כולו, והעניקו כלי מלחמה ביד עוסקי התורה לדורותיהם.

ולסיום נחתמת החוברת בשער השמיני 'אֲרֶךְ יָמִים בְּיַמֵּינָהּ', הכולל גלריה רחבה של מראות קודש ותמונות הוד של מרנן ורבנן גדולי התורה והחסידות בסיומי 'דרשו' על 'הדף היומי' - בבלי ועל 'הדף היומי בהלכה'.

חוברת מיוחדת במינה צפויה לראות אור בימים הקרובים, לאחר עמל ויגיעה רבה שהושקעה בה על ידי צוות של רבני וסופרי 'דרשו', לקראת שרשרת אירועי הסיום המיוחדים שעורך הארגון בכל רחבי העולם היהודי, עם סיום לימוד המחזור ה-13 של 'הדף היומי'.

החוברת 'בתורת ה' חפצו', תהיה חלק בלתי נפרד מחבילת השי בה יזכה כל אחד ממשתתפי הסיומים של 'דרשו', ואשר תכלול בין היתר את יצירת המופת האחרונה מבית 'דרשו', ספרו החדש של נשיא הארגון רבי דוד הופשטטר - 'דרש דוד' על מסכת אבות.

מדובר באסופה מיוחדת ומרתקת הכוללת שמונה שערים עמוסי תוכן איכותי ותועלת מיוחדת מאוד ללומדי 'הדף היומי' בפרט וללומדי התורה בכלל.

החוברת נפתחת בדברי מרנן ורבנן גדולי ישראל על מעלתם הגדולה של מסיימי הש"ס המרוכזים בשער הראשון תחת הכותרת 'הַדְרָךְ עֵלְךָ', ואילו בשער השני מופיעים תחת הכותרת 'הַדְרָךְ עֵלְךָ', ציטוטים נרחבים ממשאות מרנן ורבנן גדולי ישראל במעמדי סיום הש"ס.

בשער השלישי, 'דְּעִתְּךָ עֵלְךָ' מובאות עובדות ומעשיות ממרנן ורבנן גדולי הדורות אשר לא הסיחו את דעתם לרגע מלימוד התורה הקדושה.

השער 'לֹא נִתְּנָשִׁי מִנְּךָ', הרביעי מבין השמונה, עוסק בדרכי קניית ה'גישמאק' בלימוד, למען יעמדו דברי התורה בזכרון הלומדים לאורך ימים ושנים, ומהווה למעשה גרסה מחודשת ומפוארת במיוחד של הקונטרס 'תורת הגישמאק' שיצא באחרונה לאור על ידי מוקד הישיבה של ארגון 'אחינו', זרוע





# הודעות השונות

בהתקרב מועד המעמדים הגדולים לכבוד התורה ולומדיה, לייקר ולרומם את בני החבורה העמלים ויגעים בתורה, בשינון ובחזרה, משפחת נבחני 'דרשו' - בתוך כלל ישראל השמח בשמחת מצווה לגומרה של תורה ועביד יומא טבא לרבנן ותלמידיהון. להלן מספר הודעות חשובות:



**הכרטיסים לזכאים ע"פ הרישום המוקדם למעמד ב'בנייני האומה' יישלחו במהלך השבוע הקרוב.**

**הכרטיסים לזכאים ע"פ הרישום המוקדם למעמד ב'יד אליהו' יישלחו בעוד שבועיים.**

לצערנו הרב, לאור ריבוי הבקשות לקבלת כרטיסים למעמדי 'דרשו' והמצב שבו נבחנים רבים לא הצליחו לקבל כרטיס, אנו מבקשים להודיע כי גם אלו אשר אושרו להם כרטיסים לבני משפחה ייתכן ויקבלו רק כרטיס אחד.

חב לאחריני ח"ו - אם אין בדעתך מסיבה כלשהי להגיע למעמד או אם קיבלת ע"פ זכאותך מספר כרטיסים ואין בדעתם של מקבלי הכרטיסים להגיע למעמד - אנא צור קשר מידי עם משרדי דרשו, כדי שלא יהיה חב לאחריני לאור ריבוי הפונים לקבלת כרטיסים. (אי הגעה לאירוע ללא הודעה תצוין במשרדינו לאירועים הבאים)

בכל מקרה לאחר חצי שעה ממועד תחילת המעמד, הכרטיס שקיבלת הופך לכרטיס על בסיס מקום פנוי ויתאפשר להכניס לאולם על בסיס מקום פנוי אורחים אחרים למקום שאותו קיבלת.

לכל כרטיס מצורפים 2 כרטיסים מגנטיים. כרטיס עבור המתנות המחולקות בסיום המעמד הגדול. וכרטיס המקנה אפשרות להטבות בדוכני מכירת הספרים של 'דרשו'.

במתחם 'בנייני האומה' יוקמו 2 דוכנים, דוכן אחד למכירת עודפים של ספרי דרשו החל מ-10 ש"ח לספר/קונטרס. כמו כן יופעל דוכן למכירת ספרי 'דרשו', כאשר בהוספת 10 ש"ח בלבד תוכל לקבל את הספרים שהזמנת ישירות לביתך.

אין הסעות למעמד ב'בנייני האומה'. מי שבעקבות הודעה זו לא יוכל להגיע למעמד וקיבל הודעה על זכאותו לכרטיס - נא לפנות למוקד 'דרשו'.

ארגונים וקהילות המעוניינים לקיים 'שידור חי' של המעמדים וכן של כנס 'בית של תורה לנשים'. מוזמנים לפנות למשרדי דרשו [dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

מוקד 'דרשו': 02-5609000

כרטיסים

מתנות והטבות

הסעה

מוקדים

# מנהלת המחוז של משרד השיכון עברה בחדרי הבית, הציצה לכאן ולשם ומדדה. היא יצאה נסערת: "אני לא מאמינה למראה עיניי. כיצד יכולות 14 נפשות לחיות בתנאים כאלו, בדירה כזאת קטנה של שני חדרים, וכזו שמחה ושלווה יש בבית...?! זה דבר לא מובן"

גדלות מידותיו של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל



וַיֵּרָא אֲדָנָיו כִּי ד' אֲתוּ וְכָל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה ד' מְצַלִּיחַ" (בראשית ל"ט, ג')

ומפרש רש"י: "שם שמים שגור בפיו". ומקשה הרה"ג ר' זלמן סורוצקין זצ"ל בספרו 'אוזניים לתורה', וכי מאין ידע המצרי הזה להכיר ולהעריך את צדקת יוסף? אלא שהיה שומע שהוא מזכיר שם שמים וראה שהוא מצליח, ותלה זה בזה.

ישנם יהודים המהווים דוגמה חיה ומאלפת להווי חיים שכזה - "שם שמים שגור בפיו". כל מהלך חייהם נמדד בשם שמים השגור על פיהם ובמחשבתם, וכך היה הרה"ג ר' שלום בן ציון פלמן זצ"ל. מספרים מכריז ומשפחתו, כי כל דבר שעשה או שנמנע מלעשות - אלו היו השיקולים: שם שמים שגור על פיו. למתבונן מן הצד זה היה נראה כאילו הכל הולך בצורה קלה ומופלאה, ההתמדה, התפילות, המידות הטובות - נו, וכי איזה יצר הרע יש לו? אך ר' בן ציון הקיף עצמו ב'קבלות' ועמל בכל רגע ורגע להתעלות עוד ועוד, וכפי שרואים בצילום דף הקבלות: לא לשתות מים קרים כלל כל היום. • לא לקרוא מודעות בחירות ולא לדבר על זה • להרהר כסדר בדברי תורה, ושוויתי, ורבי עקביא וכו' • לדבר דברי תורה לעצמי • להתחזק בכל דרכך דעהו • באכילה רק בדברי תורה להרהר • ברכות הנהנין וכו' בסידור.

בבית ברחוב סעדיה גאון הסתופפו 14 נפשות בשני חדרים, אחד לבנים והשני לבנות, ועוד מרפסת קטנה שסגרו ל'חדר הורים'. אחד מתלמידיו שהכיר את הצפיפות ביקש מהרה"ג ר' יודל בויאר שיבקש מאביו (שהיה סגן רה"ע בתל אביב) לנסות להשיג אישור לתוספת בנייה להרחבת הדירה עבור הרב פלמן. אביו של ר' יודל בא לבית הגרב"צ כדי לבדוק את האפשרות לתוספת בנייה. הוא שרטט תכנית הרחבה, ולאחר מכן פנה עם התכנית לראש העיר בני ברק ואמר לו: "זו בקשה אישית שלי לרישיון עבור הדירה של משפחת פלמן", והגלגלים החלו לנוע.

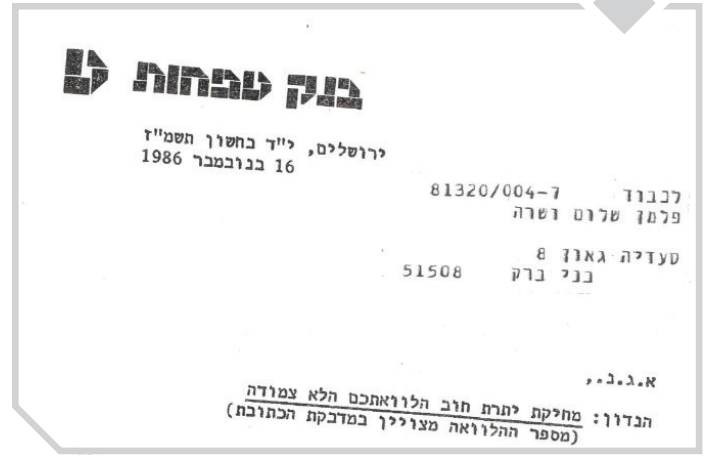
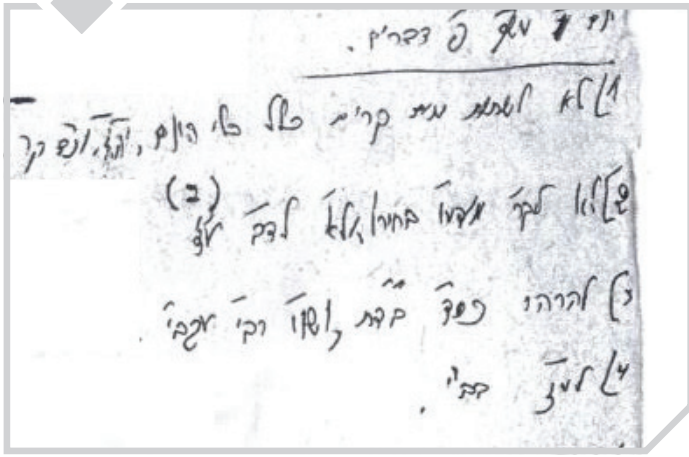
מוודד העירייה, שהגיע לנחם אחרי פטירת ר' בן ציון, סיפר על מה שהתרחש מאחורי הקלעים של אותה תכנית בנייה. מי שלא ראה את הצפיפות ששררה בביתם לא יבין במה מדובר. ואכן, לאחר עבודה אינטנסיבית כל השכנים של הרב פלמן שגרו בצד הבניין שלו קיבלו תחילה רישיון לתוספת בנייה. כדי לאשר למשפחת פלמן חדר גדול ומרפסת, הייתה חובה לאשר תוספת בנייה גם לשכנים - מה שנקרא בימינו 'שינוי תב"ע'. חלק מדיירי הבניין מימשו במהירות

את הרישיון. אבל ר' בן ציון לא השיג כסף למימון הבנייה, ולאחד התלמידים מיישיבת פוניבז' נודע על כך והוא השיג הלוואה מאביו, גביר תושב צרפת, והעניינים החלו להתקדם, תכניות, קבלן וכו'.

ערב אחד נכנס אחד השכנים בבניין הסמוך לר' בן ציון והודיע לו כי הוא מתנגד לבנייה. המדובר היה בשכן שהוא עצמו הצליח שנה קודם לכן לבנות, וקיבל אז רשות מהרב פלמן והוא כמובן בנה כאוות נפשו, אבל כעת הודיע על התנגדותו הנחרצת. עד היום לא ברור מה היה המניע לסירוב התקיף. ר' בן ציון שמע היטב בסבלנות את דבריו של המתנגד, וניסה להבין מה מפריע לו ולא הבין, אבל מה שכן הבין שאין סיכוי שהוא יתפייס, לא בממון ולא בתחנונים... כאשר נפרדו הרהר כמה דקות ושוב הרהר, ואז הודיע לבני הבית בצורה מוחלטת: "לא בונים". הוא יצר קשר מידי עם הקבלן להודיע על ביטול התכנית, ושאל האם חייב בתשלומי קנס מסוים שישולם על ביטול התכנית.

המשיך המודד מהעירייה לספר, שביקשו ממנו שאולי הוא ישכנע את ר' בן ציון שאין לשכן שום זכות להתנגד מבחינה חוקית, ואכן הוא שוחח עמו אך ר' בן ציון ענה לו במאור פניו: "לא שווה לבנות אפילו מטר אחד אם משום כך תיווצר מחלוקת עם שכנים". והודה לי מאוד על המאמצים ושייב את טוב הלב שלנו. איחל ובירך אותי בכל לב, ונפרדנו. לא נתקלתי בכל שנות עבודתי בעירייה בדבר כזה. לכן באתי במיוחד לספר לכם", סיים מודד העירייה לספר. "עוד אנשים ניסו לפעול ולשכנע, אך ר' בן ציון ביקש לחדול מלעסוק בכך ומלדבר על זה לגמרי.

נו, ומה עם השכן? לא נשאר לר' בן ציון שום קפיידא עליו, והמשיך



סירוקה, ר' שלמה לורנץ והרב לסקר. עד היום לא ידוע מדוע הגיעו דווקא ביום שישי. אולי הם ציפו שהיא תראה בית יהודי מלא בילדים "מפוזר ומפורד", כפי שברוך ה' בדרך כלל נראה בית כזה בעיצומן של ההכנות לקראת שבת... חברי הוועדה ביקשו רשות מהרבנית שרק מנהלת המחוז תיכנס פנימה ו'תסתובב' בבית והם יישארו בפתח. הם קיבלו רשות לכך. מנהלת המחוז עברה בחדרי הבית, הציצה לכאן ולשם ומדדה. היא יצאה נסערת: "אני לא מאמינה למראה עיניי. כיצד יכולות 14 נפשות לחיות בתנאים כאלו, בדירה כזאת קטנה, וכזו שמחה ושלווה יש בבית...!! זה דבר לא מובן". והוסיפה ואמרה: "אני מקנאה בכם. יש לי בן ובת וכלב בבית גדול, ולמרות זאת אין לי בביתי אושר ושלווה כפי שיש כאן בבית של שני חדרים ובהם 14 נפשות. אני מתפעלת ומודיעה בזאת, שמיד בשבוע הבא יהיה אישור של כל בקשה שתבקשו".

באותה תקופה החליפה מדינת ישראל את המטבע, ובמקום לירות החלו להשתמש בשקלים. האינפלציה הייתה גדולה, וכיון שהמשכנתא המשלימה באישור משרד השיכון הייתה בנויה כתשלומים שאינם צמודים למדד ושלא ככל הלוואה שצמודה למדד, זה גרם לכך שכל סכום הלוואה הפך לסכום מגוחך ולכן בוטל מאליו כמעט כל החוב לבנק. הבנק מחק את המשכנתא. ונמצא בסופו של דבר, שמשפחת פלמן קיבלה בשכונה החדשה, דירה של ארבעה חדרים חינם.

ר' בן ציון היה מושחח לפעמים על המקרה הזה כדי לחזק ולעודד, וכה אמר כמה פעמים לידידיו בכולל: "כשמוותרים לא מפסידים, תמיד כשוותרת לא הפסדת. ולדוגמה במקרה זה, לו היינו בונים היינו מסתכסים עם השכן, הייתי נשאר בדירה אחת קצת יותר גדולה (שלושה חדרים) ועם סכסוך שכנים, שהרי לא היה עולה בדעתי להסכים לקנות דירה חדשה... ועכשיו שוויתרתי, קיבלתי דירה גדולה של ארבעה חדרים חינם. בנוסף לכך, את הדירה הישנה יכולתי לתת עבור נישואי בנותי שעמדו בפרק השידוכין, וחפצו בחתנים תלמידי חכמים".

(ע"פ הספר 'ספר ללא שם', וחן חן למכון 'שלמים מציון' על צילומים אלו המופיעים לראשונה)

לדבר אתו כידיד ממש, ותמיד כשנפגשו דיבר אתו בשמחה, כאילו הוא חברו הטוב ביותר. המחיקה מתאימו המוח הייתה לחלוטין. תוספת הבנייה לדירה לא צלחה, אך תוספת הבניה למידותיו התרומיות והנעלות של ר' בן ציון ומשפחתו צלחה גם צלחה. בימים ההם החלה להיבנות שכונה חדשה בבני ברק. הנהלת צא"ב ביקשה להביא רב חשוב לשכונה, הם נכנסו למרן הרב שך וצוק"ל כדי להתייעץ את מי להכתיר לרב. אמר להם הרב שך: "תיקחו את הגרב"צ פלמן שהוא יהודי משכמו ומעלה. צדיק ומלא ביר"ש, ואיש הלכה". מיאן ר' בן ציון כי היה סבור שתפקיד הרבנות יגרע מלימודיו. ניסו לשכנעו שייטול על עצמו את הכתר, אך הוא דחה את המשכנעים בכל לב. הם חזרו להרב שך במפח נפש. הוא הרהר רגע קצר ויעץ להם: "תראו, ר' בן ציון חי בדירה קטנה מאוד עם הרבה ילדים. תדאגו שהוא ירכוש דירה ב'שכונה', וכאשר יתגורר בשכונה ממילא הכל יבואו לשאול אותו, ועם הזמן תבקשו ממנו גם למסור שיעור בשכונה וכו'. וכי יש צורך שיהיה רב רשמי? וכי את ה'חזון איש' מינו להיות רב? ועם זאת, הוא היה רב של כלל ישראל ללא כל מינוי רשמי. כך גם הוא, יהיה אתכם ויהיה רבכם".

ואכן, ראשי הקהל נכנסו לרבי בן ציון בהצעה לבוא להתגורר ב'שכונה' בדירה מרווחת, והבטיחו כי ידאגו לדירה בעלת תנאים טובים באופן שלא יצטרך לשלם לדירה החדשה יותר ממחיר דירתו הישנה. בנוסף לכך הבטיחו כי ידאגו ל'משכנתא' משלימה על כל הדירה, כך שלא יאלץ למכור מיד את הדירה הישנה קודם שייכנס לדירה החדשה (אז עוד הייתה 'דירה על הנייר'). הוא השיב: "אני מבין שהסיבה שאתם דואגים לי לדירה היא המחשבה שבסופו של דבר אהיה שם רב, וכבר אמרתי לכם שאין רצוני בכך". הם ענו לו כי יחתמו לפניו שאין בכך שום מחויבות מצדו להיות רב, והסכים.

ביני לביני הביא הרב שלמה לורנץ את מנהלת המחוז של משרד השיכון כדי שתראה את הצפיפות בבית. המטרה הייתה שהיא תשוכנע להעניק תנאים טובים למשכנתא זולה ונוחה עבור הדירה העתידיה בשכונה החדשה. היה זה ביום שישי, בשעה 2:00 בצהריים כאשר כל הילדים שוהים בבית, לפתע הגיעו לבית משפחת פלמן משלחת מאנשי משרד השיכון ובראשה מנהלת המחוז, אישה חילונית המשתייכת למפא"י דאז. יחד עמם הגיעו ר' שמעון

# פתאום רץ אליו בן אדם, מחזיק בזרועותיו ילד קטן כבן שנה. הילד מתקשה לנשום, מכחיל. האדם צועק אליו: "כבוד הרב, אתה הזמנת את המונית? אני צריך להגיע לבית החולים 'קפלן' עם הילד, הוא כמעט לא נושם, אולי עוד נצליח להציל אותו". הרב מביט, נכנס בקור רוח למונית ומורה לנהג: "סע", בעודו משאיר מאחור את האב והילד המכחיל בזרועותיו

מאוצרו המיוחד של מגיד המישרים הרב אליעזר יוטקובסקי שליט"א

"וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו" (בראשית ל"ז, א')



וברש"י: ביקש יעקב לישב בשלווה, קפץ עליו רוגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישב בשלווה, אמר הקב"ה 'לא דיין לצדיקים מה שמתקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלווה בעולם הזה'.

אכן, לא קל להיות יהודי, לא קל לקיים תורה ומצוות. צדיקים אינם יושבים בשלווה, הם עוברים בעולם הזה דרך ארוכה מלאה תחתנים וניסיונות קשים ברוחניות ובגשמיות, אין להם שלווה, ואם הם מדמים לישב בשלווה קופץ עליהם ניסיון כלשהו. צריך להבין את זה לעומק, להבין למה? מה כל כך רע בזה שהצדיקים יושבים בשלווה? ואין לומר שמדובר בייסורים שבאו לכפר על החטאים, כי הרי אנחנו מדברים על צדיקים וקדושי עליון, כמו יעקב אבינו עליו השלום.

אלא העניין הוא, שלא יאבדו חלק משכרם העצום בעולם הבא גם אם זה רק חלקיק קטן ממנו, כמו שהזכרנו כאן מה שכתוב בגמרא בירושלמי שיפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה; וגם הבאנו את דברי ה'פני משה' שאומר, כי הכוונה היא שרגע אחד בעולם הבא שווה יותר מכל ההנאות והתענוגים של כל בני האדם יחד בכל שנות קיומו של העולם הזה.

הדברים הללו צריכים לעורר אותנו כדי שנכיר בערך השכר המובטח לנו על קיום המצוות.

נכון, לא תמיד קל לנו לקיים מצוות. להיות יהודי ירא שמים זאת משימה לכל החיים, זה מצריך מאמץ בלתי פוסק, יום יום, שעה שעה, רגע רגע! אין שנייה אחת שבה אנחנו פטורים מעול תורה ומצוות - לא כשאנחנו יושבים בבית המדרש, ובוודאי לא כשאנחנו נמצאים בחוץ ועוסקים כל אחד במלאכתו ובענייניו הגשמיים.

בכל דרכיך דעהו! יהודי צריך תמיד לחשוב על הקב"ה, על התורה: מה מותר לי, מה אסור לי, איך אני יכול עכשיו להתנהג בצורה טובה יותר מזו שאני מתנהג בה כרגע. כיצד אני יכול

להוסיף לעצמי עוד זכות, עוד מצוה.

השאלה היא, איך אנחנו יכולים להצליח בכך... האם אדם יכול להתאמץ כל החיים שלו, כל יום, כל רגע? זה בכלל אפשרי?

## היית סוהב שק מלט?

בואו נתאר לעצמנו מצב שבו עומד אדם ברחובה של עיר, על-ידו משטח עמוס בשקי מלט ששוקלים כל אחד מהם 50 קילוגרמים, והוא פונה לעוברים והשבים ומבקש מהם שכל אחד מהם יסחוב שק אחד של מלט, רק שק אחד, ויעלה אותו ארבע קומות לבניין הסמוך, כי הוא רוצה לעשות שיפוצים והמנופאי שהיה אמור להגיע אינו נראה באופק.

כמה אנשים היו נעצרים כדי לעזור לו?

אף לא אחד.

50 קילוגרמים!

מה אני, סבל?

מילא היו אלו תפוחי אדמה. מדובר בשק מלט שמלכלך את הבגדים... ובכלל, אני ממחר מאוד לעבודה או לכולל, ואם ארים שק מלט סביר להניח שייתפס לי הגב ואצטרך לשכב במיטה שבוע. מי ישלם את לי את השבוע הזה שאני לא הולך לעבודה?

עשיו היה גדול כל כך שהוא זכה לכבוד ועושר גדול יותר מיעקב למרות הברכות שקיבל יעקב. 'אם כיבוד אב היא מצוה כזאת עצומה ואדירה', אמר יעקב אבינו לעצמו, 'אלך גם אני ואכבד את אבי'.

## אדמה או הצלת נפשות?

צריך לזכור, ש'דברים טובים באים בקושי'. ולפעמים דווקא מהקושי אפשר לדעת עד כמה המעשה הזה הוא מעשה טוב. אם אנחנו רואים שה'בעל דבר' - היצר הרע, מערים קשיים בדרכנו, חייבים לומר שזה מעשה טוב, מצווה גדולה במיוחד, ולכן צריך להתחזק ולהתעצם כדי להתגבר על הקושי והניסיון ולקיים את המצווה בהידור ובחדווה גדולה יותר.

שמעתי מבעל המעשה סיפור שהתרחש לפני כמה עשרות שנים: הרב מנדלסון, הרב של קוממיות, קיבל מינוי מה'חזון איש' - להיות אחראי על כל נושא השמיטה בארץ ישראל.

באותם ימים, ימי הצנע, היה קשה מאוד להתמודד עם נושא השמיטה. שבועות ספורים לפני חג הפסח עמדה לפני הרב מנדלסון משימה חשובה - להשיג תפוחי אדמה בלי חשש שביעית.

אלפי משפחות שומרות שמיטה מחכות, ומה יאכלו בפסח אם לא תפוחי אדמה וביצים? תפוחי אדמה הם אמנם רק תפוחי אדמה, אבל הבעיה הייתה רצינית ולא נראה פתרון באופק.

הרב מנדלסון חשב ובירר ו'שבר את הראש' כדי למצוא דרך להשיג תפוחי אדמה.

התגנבה לאוזניו ידיעה, שבנמל חיפה עוגנת ספינה שהגיעה מקפריסין והיא מלאה תפוחי אדמה. הוא ניסה לברר לאיזו חברה שייכות הספינה ותכולתה, ונדע לו שהספינה עשתה תחנת ביניים קצרה בנמל חיפה, והיא בדרכה למדינה אחרת. תפוחי האדמה הצבורים בבטן האניה ישוטו להם למרחקים, אבל אם עד למחרת בבוקר הוא ישיג כסף כדי לשלם על כל הסחורה הזו, אזי כל תפוחי האדמה יעברו לרשותו.

אותו יום, יום חמישי היה, בשעת צהרים. עד יום שישי בבוקר עליו להשיג סכום כסף אדיר.

הרב מנדלסון עושה את כל המאמצים האפשריים. מנסה אצל עוד ועוד אנשים. הוא יודע שמשפחות בני תורה יחזיקו מעמד עם תפוחי אדמה ובלעדיהם על אף הקושי, אבל משפחות רבות - שעדיין אינן חזקות די הצורך - תישברנה חלילה. אנשים ייכשלו ולא ישמרו שמיטה באין להם מזון מינימאלי. ולאחר שייכשלו פעם אחת יתייאשו משמירת שמיטה כהלכתה עד זקנה ושיבה. סייעתא דשמיא מרובה עמדה לו, להרב מנדלסון, ואחרי מאמצים כבירים הצליח לארגן את כל הסכום הנדרש. משרדי החברה היו בתל אביב. משום כך הזמין מונית מרחובות שתבוא בתשע בבקר לקחתו מביתו שבקוממיות למשרד בתל אביב כדי לסגור את העסקה.

בתשע בבקר יוצא הרב מנדלסון מהבית. פתאום רץ אליו בן

אבל אם נוסיף לסיפור הזה רק משהו אחד קטן, מעטפה עם עשרת אלפים דולרים שמוצמדת לכל שק, וכל אחד שמעלה שק את ארבעת הקומות יכול לקחת את המעטפה אתו וללכת לדרכו...

אני חושב ש-90 אחוז מהאנשים היו נעצרים לבקשה, ומי שלא היה עושה זאת אלו רק אנשים שבאמת לא מסוגלים לכך, גם אם הם מאוד מאוד רוצים.

רגע, אבל זה מלכלך את הבגדים! לא נורא...

אבל זה שוקל 50 קילוגרמים!

נכון... אבל אה... עשרת אלפים דולר...

פתאום הזמן הופך להיות גמיש מאוד, אפשר להספיק להרים שק או שניים ועדיין להגיע לעבודה בזמן או באיחור קל. ואם נשכב שבוע במיטה עם כאבי גב? לא נורא. זה שווה את זה! בשביל עשרת אלפים דולרים אנשים עובדים ארבעה חודשים, ויש כאלו שעובדים אפילו שנה תמימה כדי להרוויח סכום שכזה, אז שבוע אחד במיטה לא שווה את זה?

## מדוע כיבד יעקב את אביו?

ה'בעל הטורים' אומר בפרשתנו, שיעקב אבינו ע"ה בא לארץ מגורי אביו בגלל שראה את הכבוד הגדול שהיה לעשיו הרשע, ואמר לעצמו: 'אם אני קיבלתי את הברכות של אבי, ובכל זאת לעשיו יש כזה כבוד גדול וכזה עושר עצום, ואני שקיבלתי את הברכות הייתי צריך לשלוח לו מנחה כדי שלא יכלה בי את זעמו, מה זה אומר? איך הוא זכה לכל זה? בוודאי זה קרה בזכות כיבוד ההורים שהוא זכה בו, כי הוא גר ליד אבא בזמן שאני גרתי בחרן, הוא כיבד הורים ואני לא ולכן הוא זכה לכל הכבוד הזה; לכן אלך ואגור ליד אבי, אכבד אותו ואוכל גם אני לזכות לכך'.

הדברים הללו צריכים ביאור: וכי ייתכן לומר שיעקב אבינו הלך לכבד את אביו רק כי הוא התקנא בכבוד ובעושר של עשיו הרשע? הרי כתוב מפורש שיעקב אבינו אמר "יש לי כל", לא חסר לו כלום, מה קרה שפתאום הוא קיבל כביכול תיאבון ורצה עוד?

ובכלל, איך אנחנו יכולים לומר על יעקב אבינו, המכונה 'בחיר האבות', מה שכתוב - שהמלאכים שעלו וירדו בסולם בפרשת ויצא ראו את דמות יעקב חקוקה על כסא הכבוד ולכן עלו לראות את הדמות החקוקה וירדו לראות את יעקב אבינו וראו שאכן זו אותה הדמות.

כמובן שאין צורך להוסיף ולהסביר כמה יעקב אבינו היה קדוש וטהור, ואיך אנחנו יכולים לומר שהוא התקנא כביכול בעושר והכבוד של עשיו הרשע? בוודאי שאי אפשר לומר זאת.

אלא מה? הוא ראה את הכבוד והעושר של עשיו והבין שאם עשיו זכה לשכר עצום עבור המצווה הזאת משמע שכיבוד אב זאת מצווה עצומה, מצווה שיכולה לשדד מערכות ולהתגבר אפילו על ברכתו של יצחק שהיה נביא (כי הקדוש ברוך הוא קרא את שמו על שם יצחק - אלוקי יצחק), ובכל זאת הכיבוד אב של

# באצבעות רוטטות אני מתקשר לבעל הרכב, ולפליאתי מתברר כי מדובר ברכב השייך לחברה לייצור תרופות בבית שמש. והבעלים הוא סמנכ"ל הכספים של החברה ששמר עליו מכל משמר, הרכב מתוחזק במצב מצוין כמו חדש. כך ששוב נראה בחוש שמקביעות עתים לתורה לא הפסדתי...

טעימה קלה מהמיזם המיוחד 'סיפור להתחלה' - הסיפורים של לומדי ה'דף היומי' מסביב לעולם



הרה"ח ר' אהרן כהן

יש משהו מיוחד בקריאת סיפורים אלו של אנשים בני זמננו - זה יותר מחייב, אך מצד שני, קל ונעים יותר להתחבר. כי אכן זה לא מגיע כל כך ממקום גבוה, שאנו לא בסדר. להיפך, תראו ותסתכלו, אנשים שכמונו-כמוכם, קיבלו את ההחלטה הנכונה והצליחו, הצטרפו גם אתם!

במסגרת הניוזלטר היומי הפופולארי של 'דרשו', הולכים ומתפרסמים סיפורים ייחודיים המגיעים למערכת מיהודים כמונו המעבירים את סיפורם האישי בעניין לימוד 'הדף היומי', לצד סיפורים מפעילים על התקדמותם בתורה בעקבות הצטרפותם למסגרות מבחני 'דרשו'. ללא ספק, מיזם זה - המצטרף לעשות המיזמים המפוארים לקראת מעמדי 'סיומי' והתחלות הש"ס' - יביא אחריו גל מצטרפים להתחלה מחודשת שיביאו אחריהם עוד הרבה סיפורים חיים...

מובן, שבמסגרת זו לא נוכל להביא את מלאי הסיפורים ההולכים ונערמים במערכת, אך היות שפטור בלא כלום אי אפשר נביא סיפורים רק כדוגמא וכמראה מקום.

שהחלטה המקורית שלי הייתה להשקיע ברכב לא יותר מ-40 אלף שקלים. המחיר קצת הרתיע אותי, ולפיכך התחלתי לברר על רכבים נוספים. אך עד מהרה התברר לי שרכבים אלו אינם עונים על צרכי. שבתי לברר על הרכב מהסוג הנ"ל, שכאמור המחירון שלו עמד על 55 אלף שקלים. מבירורים פה ושם התברר לי כי ניתן להשיג רכבים כאלו בעלות של 40 אלף שקלים, אך מטבע הדברים ישנה סיבה לעלות הנמוכה - כנראה שהרכב עבר איזו תאונה או שהוא סובל מבעיה כזו או אחרת.

הצעה אחת מבין ההצעות הנמוכות שהגיעה אלי מתושב 'כפר חרות' שבשרון, הייתה נשמעת לי דווקא בבחינת 'נישט קשה'. ראיתי תמונות של הרכב, אמנם הוא לא היה יפה מדי, אבל יחסית למחיר זה היה נשמע סביר. מי שרוצה מחיר זול צריך לוותר על משהו, לא נורא.

בבוקר שלמחרת קמתי, כשתכניתי לסיים את התפילה ולצאת מביתי שבביתר עילית לאזור השרון, לראות את הרכב כמו עיניי, לנסות אותו קצת, ומטבע הדברים לסגור עם המוכר על רכישתו. אני שב לביתי לאחר התפילה, אוכל ארוחת בוקר, ומתארגן בזריזות ליציאה. הרי ככל שאצא מוקדם יותר אסיים מהר יותר, ואוכל לחזור להמשך סדרי היום.

אבל אז מתחיל משהו לדגדג לי במוח: 'פנחס... פנחס... מה יהיה

"טררררר טררררר טררררר", אלו היו הקולות שהייתי שומע כל בוקר בשעה שהייתי מתניע את מכוניתי הישנה והחבוטה. ושוב, "טרררר טרררר טרררר טרררר", עד שהמכונית הואילה בטובה להניע. מכונית זו שימשה אותי בנאמנות מספר שנים ולא רציתי להיפרד ממנה, עד שבשלב מסוים הגעתי למסקנה כי אכן הגיע הזמן להחליפה במכונית חדישה יותר. גם תלונות ילדיי על כך שהמכונית שלנו היא טרנטה ואינה נוחה כלל לנסיעה, הצטרפו לחישוב. עד שביום מן הימים התחלתי להתעניין ברכישת רכב חדש.

היות והמכונית בעיניי אינה סמל למעמד או לתפקיד אלא אך ורק אמצעי להגיע ממקום למקום, החלטתי שאיני משקיע כסף ברכישת רכב חדש אלא ברכישת רכב מיד שניה. כאשר הדגם שמצא חן בעיניי, לפי הצרכים והנסיבות, היה רכב מסוג 'מאזדה אמ-פי-וי', שידידים טובים המליצו לי עליו מכמה סיבות.

התחלתי לברר על עלות רכב שכזה, והמסקנה היתה כי מחיר הרכב מיד שניה עומד על 55 אלף שקלים, זאת בזמן

ברצוני לשתף אתכם במה שעזר לי הרבה. מאז שהתחלתי ללמוד את 'הדף היומי' היו לי הרבה קשיים להמשיך ברצף ולא לחסר אף יום אחד. ליצר הרע היו הרבה יותר עצות איך להפסיד הלימוד; פעם אומר ללמוד בבוקר ופעם בערב, ופעם לא תפסתי שעבר היום ושכחתי ללמוד, בום...

קמתי בבוקר והיצר אומר: "היום תלמד אחר התפילה", ואחר התפילה אתה ממהר ל... ושכחתי ללמוד.

זוכרתי (או לא זוכרתי) בלילה, עייף ויגע יושב ללמוד ומתנמנם... ומחליט 'חבל, אבל אצטרך להשלים למחר!'

ואם חסרים יום ויומיים וקשה להשלים כמעט ברור שזה יקרה עוד פעם ועוד פעם. בקיצור: היה לי מאוד מאוד קשה לקבוע עתים לתורה בכל יום, כפשוטו.



באמצע סדר נשים במסכת נזיר חנן אותי ה' בדעת. החלטתי שהדבר הראשון בבוקר הוא הלימוד הדף היומי. וכדי להגביל הקבלה שזו תהיה בר-תוקף קיבלתי על עצמי ש"אין טועמים כלום לפני סיום הדף".

האמת שזה לא דבר קל. כל יום; יש יום שאתה מתעורר מאוחר ואתה צריך 'לרוץ' לשחרית, וממתינים לך ב...

וכל היום הוא גלגל הסובב, ובכלל, תמיד נחמד לשתות את הכוס-קפה לה אנו רגילים כבר ימים ושנים. אבל את זה ידעתי: לא אוכלים ולא שותים 'כלום' לפני לימוד הדף. הרבה פעמים לא הכנסתי כלום לפי עד שעות אחר הצהרים אך ורק בגלל שעדיין לא סיימתי את הדף היומי.

הגיע מוצאי תשעה באב. כלם ממהרים מיד תיכף עם סיום מעריב לאכול. ואני מוצא את עצמי במיצר. אני רעב, כבר חייב לאכול. אבל, ידעתי גם ידעתי שאם רק אטעם 'משהו' אחרי מעריב (בחשבון שתיכף אני הולך ללמוד) עלול אני להפסיד את הדף של היום, וזה כולל בהמשך את כל מעגל הלימוד.

כך בסייעתא דשמיא עמדת בקבלה - לא טועם כלום לפני הדף!!!

ברוך ה', אנו עומדים לסיים בקרוב את מסכת נדה, ואני יכול לומר ולהעיד: מתחילת מס' סוטה (הערת העורך: ב' טבת תשע"ו - קרוב לארבע שנים!) עד עכשיו לא חיסרתי או דילגתי אף יום על הלימוד!

כעת אני כבר מרגיש בחוש שכל הקשיים שווים, אפילו כאבי הראש שדפקו לי הרבה פעמים בשעת הלימוד כי עדיין לא שתיתי קפה. עכשיו אני בבחינת "אף חכמתי עמדה לי".

תודה להנהלת 'דרשו' שאפשרו לי לשתף אתכם בהצלחתי. ומאחל לכל אחד מכם הצלחה...

עם הדף היומי. אתה הרי משתדל כל יום לפתוח את היום בלימוד הדף היומי, ומה יהיה עם לימוד זה? אין בעיה, הבטחתי לעצמי, מיד כשאחזור אתי יושב ללמוד את הדף כמו בכל יום. בכל מקרה, עד שעת מסירת השיעור כבר אספיק ללמוד ולהתכונן. אבל הקול לא הרפה: 'פנחס... יש לך קביעות, אל תבטל אותה'. כאן כבר הסתבכתי. הרי מצד אחד ככל שאצא מאוחר יותר העניינים יימשכו יותר זמן וכך אשוב מאוחר יותר לסדרי היום. אך מאידך, יש כאן קביעות ומה אעשה עמה. ההתלבטות לא הייתה קלה, אך בסייעתא דשמיא החלטתי להתגבר ולא לוותר על הקביעות. נשארתי ללמוד.

האמת, שמבחינתי הסיפור הסתיים. הודו לה', זכיתי והתגברתי וכך שמרתי על קביעותי בתורה. אך היות שההמשך מפתיע ואולי גם יביא תועלת, אז חבל שלא להשלים את הסיפור. היה זה בהמשך; השעה כבר התאחרה עד שסיימתי את לימוד הדף היומי, ואני מסתפק האם לצאת עכשיו ולאחר את המשך סדרי היום. ובכלל, מתעקש איזה יתוש לנקר לי במוח - האם עשיתי בכלל נכון שהתעכבתי...

או אז נפלה לי בראש הרעיון, אולי כדאי לבדוק שוב באותם מקומות הפרסום שבהם חיפשתי בתחילה. חיפשתי ודי מהר אני מגלה מודעה חדשה-חדשה שפורסמה כעת: "מאזדה אמ-פי-וי למכירה".

באצבעות רוטטות אני מתקשר לבעל הרכב, ולפליאתי מתברר כי מדובר ברכב השייך לחברה לייצור תרופות בבית שמש. הנהג שנהג בו הוא סמנכ"ל הכספים של החברה ששמר עליו מכל משמר, כאשר כל טיפול שצריך לעשות נעשה, כך שהרכב מתוחזק במצב מצוין וממש כמו חדש.

"איפה אני יכול לראות את הרכב?", אני מתעניין, והוא עונה לי: "יש איזה יישוב חרדי בגוש עציון. איך זה נקרא. אה... ביתר... ביתר עילית. שם בכניסה שמנו את הרכב". בביתר עילית, עיר מגוריי, מחכה לי הרכב. לא בשרון ולא בשום מקום אחר. יצאתי לראות את הרכב שאכן היה פשוט מושלם. שאלתם אולי מה המחיר? ובכן... 38 אלף שקלים בלבד... זה מה שהחברה ביקשה על הרכב למרות היותו שמור ומתוחזק ביותר. כך ששוב נראה בחוש שמקביעות עתים לתורה לא הפסדתי; להיפך, בזכות שהתעכבתי ולמדתי את הדף הרווחתי ובגדול. גם בגשמיות, אבל כמובן, בעיקר ובעיקר ברוחניות.

תודה להרה"ג ר' פנחס זלצמן שליט"א, ראש כולל ש"ס באסטאן בעיר ביתר עילית, על העברת הסיפור המפעים לזיכוי וחיזוק רבבות אלפי ישראל.



מה עושה יהודי שהצטרף ללימוד 'הדף היומי', אך לצערו מתברר לו שזה לא קל עבורו להוכיח עקביות בקביעות כל יום? לפניכם סיפור יהודי מרגש ומדהים. מובא לפניכם ככתבו וכלשונו.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב אהרן כהן, כתבו ל: a0533185209@gmail.com

# "אני בא כעת משווייץ, ובשדה התעופה שם שאלני אדם אם אני נוסע לארץ ישראל ולירושלים, ומשהשבתי בחיוב ביקש ממני שאמסור חבילה זו לבית הרב סולובייצ'יק ברח' פרס 3 בירושלים". החבילה נפתחה ובתוכה משלוח חדש של תרופות...

מדוע סירב מרן הגרי"ז זי"ע לקבל תרומה עבור הכולל?



הרב ישראל ליוש

"כִּי אִם זְכַרְתִּי אֶתְךָ כְּאִשֶּׁר יֵיטֵב לְךָ וְעֵשִׂיתָ נָא עִמָּדֵי חֶסֶד וְהִזְכַּרְתִּי אֵל פְּרָעָה..." (בראשית מ', י"ד)

איתא במדרש: "אֲשֶׁרִי הִגְבַּר אֲשֶׁר שָׁם ה' מִבְּטָחוֹ - זֶה יוֹסֵף. וְלֹא פָנָה אֶל רְהָבִים - עַל יְדֵי שְׁאֵמֵר לְשֵׁר הַמְּשָׁקִים: זְכַרְתִּי וְהִזְכַּרְתִּי, נִתְוַסַּף לוֹ שְׁתֵּי שָׁנִים".

מבואר במדרש, שיוסף הצדיק נתבע על כך שהשתדל אצל שר המשקים וביקש ממנו שידבר עליו עם פרעה ולא שם מבטחו בקב"ה, ועל כן נוספו לו שנתיים בבית האסורים.

ותימה! הרי טבעו של עולם שישתדל אדם ויעשה כל שביכולתו כדי להשתחרר מבית האסורים, ומדוע נתבע ע"כ יוסף? וכך אמרו חז"ל: "יכול יישב אדם בטל? ת"ל: 'וברכתיך בכל אשר תעשה'", ומכאן למדו שצריך האדם להשתדל כפי כוחו במעשים מסתברים ולא לסמוך על הנס, ומה יותר מסתבר מלבקש משר המשקים שידבר עליו עם המלך?

ומתוך הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל בספרו 'אמרי שפר' עה"ת, שחובת ההשתדלות בדרך הטבע והאיסור לסמוך על הנס הם רק באותה שעה בה הוא נצרך לישועה. אבל אם עדיין אינו צריך לדבר ורק לאחר זמן יצטרך לו, אזי מי שהוא בעל אמונה חזקה לא ישתדל אף בדרך הטבע אלא ישים מבטחו בקב"ה, שברצונו אף ישדד מערכות הטבע כדי להושיעו וברצונו יברא יש מאין וימציא לו צרכו; וכמבואר בדברי חז"ל, שמי שיש לו מזונות היום ואומר "אשתדל על מזונות של מחר" הרי הוא מקטני אמונה.

זה היה חטאו של יוסף, שהרי ע"פ פתרונו ייצא שר המשקים מן הכלא רק בעוד שלושה ימים, ואם כן לא היה לו לבקש ממנו שישתדל אצל פרעה רק ביום האחרון רגע לפני שהוא יוצא מכלאו ושוב לא יפגשהו. וכיון שהקדים ביומיים ומיד עם פתרון החלום ביקש משר המשקים שיפעל אצל פרעה שיוציאו מן הכלא, אף שבקשה בעת הזאת - כאשר יוסף הצדיק מיטיב עמו ופותר לו את חלומו לטובה, בוודאי תועיל יותר מבקשה במועד מאוחר יותר, מ"מ היה עליו לבטוח בקב"ה עד הרגע האחרון שיהפוך את הטבע ויוציאו מבית האסורים בדרך אחרת. וע"כ הוסיפו לו עוד שנתיים ימים בבית האסורים, יום לשנה, יום לשנה.

והדברים מבהילים, שהרי באמת בתום אותן שנתיים ימים שנוספו

לו בגלל הקדמת השתדלותו יצא יוסף מבית האסורים. אם כן, מתברר שאלמלא היה מבקש יוסף משר המשקים לדבר לפני פרעה היה יוצא מיד באותו יום גם בלי בקשת שר המשקים, כי מלכתחילה נגזר עליו מן השמים רק עשר שנים והשתדלותו המוקדמת ופנייתו אל רהבים ושטי כזב איחרו את ישועתו...



נסים גלויים חווה מרן הגאון רבי יצחק זאב סולובייצ'יק מבריסק זי"ע בהשגת הכסף לשכר האברכים בכולל שהקים בירושלים, והכל בזכות אמונתו התמימה בקב"ה והשתדלותו המדויקת כפי הנצרך בלבד.

כשהקים את הכולל לא ידע כלל מהיכן ישיג את הכסף הנדרש. רעיונות רבים עלו במחשבתו, אך בסופו של דבר הגיע הכסף ממקורות אחרים מכפי שחשב. אף פעם לא ידע מראש מהיכן ישלם בראש חודש, אך לא היה ראש חודש אחד שהוא לא שילם בזמן!

פעם נכנס אליו מקורבו כמה ימים לפני ראש חודש, וסיפר לו שבשבת האחרונה עלה לתורה ונדב לתת לבריסקער רב כל מה שיחסר לו לתשלומי האברכים בראש חודש, והנה הוא בא כמה ימים לפני ראש חודש כדי לקיים את נדרו וברצונו לברר כמה כסף חסר עדיין עבור ראש חודש הקרוב?





# דרשו איד

EMAKOVER



” יכולים שני אנשים להשקיע בלימוד, אך יש ביניהם פער גדול; האחד נבחן והשני לא. עצם העניין שאתה הולך להיבחן, גורם לך לעצור, להתעקש ולהבין כל קטע בגמרא וברש”י. הלימוד נעשה שונה, מרומם ומתוק יותר. עם הזמן, כבר אי אפשר לוותר על הקביעות הזו. פעם אחת חזרתי מאוחר בלילה, ובקושי הצלחתי להחזיק את עיניי. אבל בשנייה האחרונה קלטתי: הכל עומד על הכף המאזניים... (הרב שמעון בקר) ”

**גם החלום שלך יכול להתגשם  
ללמוד ולדעת את רש”ס  
להצטרפות לתוכניות 'דרשו': 02-5609000**

**יותר ממאה אלף יהודים** ברחבי העולם שותפים בתוכניות 'דרשו'; בבלי, או בהלכה. **יותר מ-25 אלף** מהם נבחנים מידי חודש על הנלמד, קונים לעצמם חיי נצח וזוכים להיות 'דרשו איד'. גם אתה יכול להיות 'דרשו איד'!



# לקראת סוף הפסק, כשהוא חולף על פני סיבת הפסק הפתאומי, הוא מנתר ממקומו ומשפשף את עיניו בתדהמה. בצד הכביש, צמוד לגדר הבטיחות, מושלכים שיירי מונית השירות בה איווה לנסוע...

כיצד בקבוק מיץ הציל ממוות בטוח?



הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"יִמְאֵן" (בראשית ל"ט, ח')

חלק בלתי נפרד ממסלול חיינו עלי אדמות, אולי החלק שנראה בעינינו כחלק הפחות נעים, הוא ההתמודדות מול נסיונות החיים והיצר. מסכת חיינו של יהודי כוללת מגוון רחב של אתגרים ונסיונות, קשיים ומהמורות, הניצבים לפתחו ואורבים לו בכל עת ושעה. לאורך כל הדרך ולמלוא רוחב החיים, מתמודד היהודי מול נסיונות, נלחם בגבורה כדי לעבור אותם בהצלחה.

המחשבה הראשונה העוברת במוחו של יהודי כשהוא חושב על נסיון והתמודדות, היא 'מה לי ולצרה הזאת?' - הלא אם נדמיין חיים נטולי קשיים, עבודת השם ללא נסיונות, שגרה נקיה ממהמורות - זה נראה ציור ורוד ועליו. למה בעצם כולנו נדרשים להתמודדות? למה מסלול חיינו של יהודי עובר דרך עליות ומורדות, קשיים ונסיונות?!

חמור עוד יותר, שהיצר משתמש בנסיון כדי לקבוע שמעמדו הרוחני של האדם נמוך, מצוי בשפל. 'הרי לו היית יהודי נעלה - וכי היית מתמודד עם קושי לקרוא קריאת שמע בזמנה, או לשמור את עיניך בחוצות קריה? לו היית יהודי טוב - וכי לשון הרע היה מדבר אליך, או היית מתקשה בהתמדה בתורה? אין זאת אלא שהקושי הזה מוכיח שהחיים הרוחניים אינם בשבילך...'

החשיבה הזאת, כמו גם המחשבה שלמעשה אין בידי האדם הכוחות והכלים להתמודד באמת מול נסיונותיו, הן העומדות בבסיסו של הנסיון, הן מה שהופכות אותו לקשה ומורכב כל כך. אז למה בעצם אנו נדרשים להתמודד עם כל הנסיונות הללו? למה נגזר עלינו שכל חיינו יהיו רצופים בהם, מלאי מהמורות וזרועי מוקשים? למה ההתמודדות הן חלק משגרת חיינו?!

כדי לענות על כל השאלות הללו, נתבונן נא ונראה בפרשת שבוע זה, את התמודדותו של יוסף הצדיק מול הנסיון שנקלע אליו. ואז, בגבורה שקשה לתאר, אומרת התורה מילה אחת: 'וימאן!' - יוסף הצדיק ניצב מול הנסיון, ופשוט ממאן ליפול בו. הוא עומד בגבורה, מתעקש, מחזיק בכוח לא לו, כדי להצליח להתמודד!

במילה הזו, 'וימאן', טמון גילוי מדהים, הנחשף בספ"ק 'דברי שמואל'. וכך הוא מגלה, כי המילה הזו נקראת בטעם 'שלשלת' - זהו טעם שניגונו הוא כמו סירנה עולה ויורדת לסירוגין. כביכול, המיאון הזה הוא מערבולת של עליה שוב ושוב, תהליך מסובך של טיפוס

לשלוש פסגות במילה אחת, במיאון אחד!

וכאן טמון סודו של הנסיון, כל נסיון באשר הוא: נסיון הוא הזדמנות לאדם לקפץ בבת אחת כמה מדרגות קדימה, להתעלות בבת אחת אל על. נסיון הוא מנוף רב עוצמה, שתופס יהודי בעוצמה כבירה ומניף אותו קרוב לבורא עולם, מציב אותו הרבה מעל המקום בו היה. כך, במיאון אחד, בעמידה בנסיון אחד, בעקשנות משתלמת אחת להחזיק מעמד - זוכה היהודי למקפצה רוחנית רבת עוצמה וכה,

מקפצה המציבה אותו במקום נעלה ומרומם פי כמה וכמה!

דווקא לכן, הנסיון הוא כה קשה, כה מורכב. המלחמה היא לא קלה, התחושה עלולה להגיע עד אבדן דרך, עד חידלון הסיכוי. כל הקושי הזה, כל ההתמודדות המורכבת הזו, לא נועדה אלא כדי להצדיק את התשלום האדיר בו זוכה היהודי בעת עמידתו בנסיון, את המקפצה האדירה לה הוא זוכה בדקה אחת של גבורת רוח ואמונה יהודית כבירה!

יוסף הצדיק היה הראשון שירד למצרים - מקור הטומאה. הוא נשלח להכין את הקרקע, ליצור תנאים שיאפשרו את קיומו של העם היהודי בתחתית השפל המצרי. זו אינה משימה קלה, וכדי להצליח בה - יש צורך בנסיונות לא פשוטים ולא קלים, כי רק בעזרתם ניתן לקפוץ קדימה עשרות דרגות, לרומם את האווירה ולטהר את המקום קמעא, למען יוכלו יהודים לשהות בו!

התובנה הזו משנה לחלוטין את המבט על הנסיון, הופכת את ההתבוננות על מהותו של האתגר. לא רק שהנסיון אינו מעיד על

פחיתות קומה, לא רק שהנסיון אינו הוכחה על דרגה נמוכה, לא רק שהנסיון לא נועד לשבור או להקשות, לא רק שהנסיון הוא לא ברירת מחדל עצובה, ולא רק שהוא בר חלוף - - -

אלא הרבה יותר: הנסיון הוא מתנה! הזדמנות! מקפצה! מנוף!

זהו הנסיון! הוא ניתן לאנשים גיבורי רוח, שזכאים להזדמנות פז לקפוץ קדימה בכמה רמות ברגע אחד, ולכן נותנים להם אותו - כדי שיעמדו בו, יצליחו, ובאמת יזכו לקפיצה הנכספת! וככל שהנסיון נראה קשה יותר, מורכב יותר, בעייתי ומסוכן יותר - כך הוא מתנה גדולה יותר, והוא מקפיץ למרחקים גבוהים יותר, כי העוצמה הטמונה בו כפולה ומכופלת!

אם בכל יום יכול יהודי להתעלות צעד אחר צעד, בבוא עת הנסיון הוא מזנק אלף מדרגות ברגע. אם היום יום שלנו הוא פצצות מרגמה קטנטנות על היצר, הרי שעמידה בנסיון הוא פצצת אטום רבת עוצמה. אם כל התקדמות רוחנית קטנה היא עוד מפתח קטן לשערי שמים, הנסיון הוא מפתח מאסטר - שפותח בבת אחת אלפי שערים! יהודי יקר! מתמודד מול נסיון? היצר מנסה לטשטש אותך? תלאות החיים עלולות לשבור אותך? המצב הכלכלי, הרפואי או הרוחני מסובך? אתה ברגעי זהב! תפוס את הנסיון בכל הכח, אמץ אותו באמונה חזקה אל ליבך. בגבורה, בנחישות, בעוצמה יהודית כבירה - תגלה עד מהרה כי הקושי היה רגעי וחולף, ואילו שכרו נצחי ונמשך לעולמי עד!

## חותמת שהצילה חיים!

היה זה לפני כשלושים שנה, כשמצב התחבורה הציבורית בישראל היה רחוק מאוד מלהיות מפותח. ר' יצחק א. ביקש לנסוע מירושלים לחצור הגלילית, ובימים ההם - מסע כזה עבר בכמה תחנות. ביום קיצי אחד, בהיר וחם, עלה ר' יצחק לאוטובוס הנוסע לתל אביב, כשתוכניתו ברורה - להמשיך לחיפה וממנה לחצור. ברור ונהיר לר' יצחק כי עליו לנהל את המסע בתבונה, לא להשתהות באף תחנה יתר על המידה, כדי שתמיד יספיק את האוטובוס הבא, ובהתאמה לכך - את הבא אחריו...

בבואו של ר' יצחק לתחנה המרכזית בתל אביב, היה זה לאחר טלטול ארוך באוטובוס ללא מזגן, בעיצומו של יום שרבי לוחט. ר' יצחק חש צמא הולך וגובר, לשונו דבקה לחיכו ולחייו נדמו לו כמדבר צחית. הוא פנה לקיוסק סמוך כדי לקנות משקה להרוות את צמאו, ולנגד עיניו נגלה מקרר עמוס שתיה קלה מגוונת...

ר' יצחק מביט במבחר העצום, כשהוא תר בעיניו אחר מה שחשוב לו - לא פירוט מרכיבי המשקה, לא טעמו, לא צבעו, לא המותג המתנוסס עליו. מחפש הוא את החותמת, חותמת הכשרות המהודרת. המוכר זיהה מיד את מבוקשו, והושיט לו בקבוק באומרו 'זה כשר, אדוני. כשר!' ר' יצחק מביט בחותמת, אכן - כתוב כשר, אך הוא לא מזהה את הרב החתום... לא, זה לא הכשר מהודר באמת... לפתע נזכר שבעוד רגע קט תצא מונית השירות לחיפה, ועליו להזדרז. מלחמה התחוללה בלבו. לרגע סבר שלא יתאמץ מדי, הרי המשקה בהחלט כשר, והוא מאד ממהר, והוא בכלל בדרך... היצר

אף יעץ לו להתבונן ברשימת הרכיבים, שום פרט בהם לא נראה לו קשור לאיסור מפורש...

'לא, תודה!' - אמר בגבורה לבעל החנות. הוא באמת ממהר, ובכל זאת - נותרו עוד כמה דקות. הוא יחפש חנות אחרת, לא ייכשל בשתיית משקה שכשרותו אינה מהודרת. פיו בוער בצמא, הוא חש כי מקרבו עולה עשן של יובש, ורץ לחפש חנות נוספת...

אפס, כי גם שם נשנה המחזה. מבחר עצום, מגוון גדול, אך ללא הכשרות המוקפדת המבוקשת... עכשיו הוא ממהר עוד יותר, מהרהר כי לא נותר לו פנאי להמשיך לחנות נוספת, וכבר עומד לבחור בבקבוק שכשרותו נחותה בעיניו... ברגע האחרון נעצר, נעמד על עומדו. 'לא שווה! לא כדאי! כן צמא לא צמא, כן מונית לא מונית. לא מכניסים לפה משהו בכשרות לא מהודרת, נקודה!' - הוא קובע, ורץ לחפש חנות נוספת...

כשהוא מגיע אליה, אורו עיניו. כאן ניצב בגאון הבקבוק המוכר, זה הנושא חותמת כשרות מהודרת. הוא ממהר לשלם ורץ לכיוון תחנת היציאה של מוניות השירות, ואז הוא מגלה כי המונית כבר יצאה לדרכה לחיפה, מותירה אותו ובקבוקו בידו בתל אביב, ממתין למונית הבאה...

ההמתנה אורכת זמן, ר' יצחק מתחיל לאבד סבלנות. לבסוף, בתום המתנה מורטת עצבים, מונית השירות שלו יוצאת לדרכה. הנסיעה חולפת ביעף, עד שלפתע בולם הנהג לאיטו את הרכב, ומבשר לנוסעים על עיכוב לא צפוי: 'אני רואה פקק ענק בהמשך הדרך...'. ר' יצחק הופך למתוסכל. אם לא די בכך שהחמיץ את המונית הראשונה, עכשיו הוא גם תקוע בפקק אינסופי. המונית מוסיפה להזדחל בעצליים. קטע דרך שבימים כתיקונם הנסיעה בו היא כעשרים דקות, הופך לשעתיים וחצי של זחילה איטית ממושכת ומרגיזה. הוא מתחזק באמונה כי הכל מידי הבורא, ורק ממתין לראות מה הסיבה לפקק המפתיע...

לקראת סוף הפקק, כשהוא חולף על פני סיבת הפקק הפתאומי, הוא מנתר ממקומו ומשפשף את עיניו בתדהמה. בצד הכביש, צמוד לגדר הבטיחות, מושלכים שיירי מונית השירות בה איזוה לנסוע. לפי יללות האמבולנסים שמסביב, ולפי מה שדיווח הנהג לאחר שיחה קצרה עם השוטרים שחסמו את הכביש - מונית השירות התנגשה בעוצמה במעקה הבטיחות, הרכב התרסק לחלוטין, רוב נוסעיו נהרגו במקום...

'רבונו של עולם!' - נזעק ר' יצחק בטבורה של המונית, כל הנוסעים המומים, 'אינני מאמין, נתת לי את חיי במתנה!' - הוא קורא ברגש, עיניו זולגות דמעות הודאה לה' על הנס המופלא. הוא מוסיף להביט בשברי מונית השירות בה רצה כל כך לנסוע, ואותה החמיץ רק בשל התעקשותו להקפיד על כשרות מיטבית בכל מצב ותנאי, והוא נדהם והמום: אכן, ההקפדה על כשרות מוקפדת של השתיה שהכניס לפיו - הצילה את חייו, פשוט כך!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי:  
במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

עלינו לדעת, שאין לנו שום השגה בכוחה של תפילה ואין ביכולתנו להעריך עד היכן מגעת תפילה כזאת על חברו הקרוב! וידועים סיפורים נוראים על ישועות גדולות ועצומות שנמשכו כתוצאה מתפילת קרובים וידידים על חברים שהוצרך לישועה.

הגאון רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל, רב דבית המדרש סוכוטשוב בבני ברק, ניגש אלי פעם וביקש ממני אודות אחד ממכרינו שהזקק לישועה מסוימת, והציע לארגן מניין אברכים שיתאספו יחדיו להעתיך בתפילה אודות יהודי זה שיזכה לישועה.

וסיפר לי שבדידה הווה עובדא, שלאחר שנות לימודיו בישיבה זכה להקים ביתו בישראל, כשבאותה תקופה זכו כל חברי שיעורו להתארס ולהקים את ביתם בשעה טובה ומוצלחת ורק חבר אחד נשאר בודד ועוזב בין כותלי הישיבה... עברו שנים, עד שיום אחד התעוררו חברי השיעור למען חברים המסכן ונאספו בבית הכנסת לומר את כל ספר התהילים יחדיו לזכות חברים זה. ואכן, לאחר תקופה קצרה ממש האירה הישועה על אותו חבר וזכה להתארס ולהקים בית נאמן בישראל.

וכן שמעתי סיפור שהיה בימים אלו ממש על אחד מגדולי מרביצי התורה והמוסר בעירנו בני ברק, שזקוק לישועה ולרפואה גדולה: לפני שבוע ימים היה עליו לעבור טיפול קשה מאוד, אי לכך ביקשו בני משפחתו להתארגן לאמירת ספר התהילים אלף פעמים לרפואתו, וכשניגשו לערוך את הטיפול ראו הרופאים שהמקום בו אמורים לטפל נדבק בזיהום קשה ל"ע ואין להם אפשרות להתחיל בטיפול המוכרח לרפואתו...

והנה באותו היום שהתארגנו אלפי ישראל לגמור את ספר התהילים אלף פעמים נכנסו הרופאים לבדקו, ונדהמו לגלות שהזיהום שהיה בגופו לפני יום-יומיים נעלם כלעומת שבא ולא נשאר ממנו זכר! הרופאים הערלים נשאר פוערי פה לנוכח המחזה הבלתי שגרתי הזה, והגדירו זאת כ"נס רפואי ממש" ונגרם מכך קידוש ה' גדול. להודיעך כמה גדול כוחה של אמירת תהילים, וכמה מסוגלת היא לשנות גזר דין לטובה.

זוהי מציאות מוכחת: כשאחד מצטער בצער חברו יש בצער הזה כוח להמשיך ישועה על המצטער הסובל! כאשר אדם משתתף בסבל חברו השתתפות אמיתית, עד שנראה כאילו גם הוא סובל ומצטער בזה הצער ממש - הריהו ממשיך ישועה מן השמים עבור חברו הנאנק בצרה, ובפעולה זו הוא מביא לו מזור ותרופה שיצא לגמרי לרווחה בסייעתא דשמיא.

(מתוך הספר 'כבודם של ישראל')

אם הרב ייתן הסכמתו תביא את בנה לבחינה. הרבנית הודיעה שלכבוד הוא לה אבל זה עניינו של הרב, ובעוד שעה קלה יסתיים סדר הלימוד ותוכל לשוחח עמו.

הרב סיים ופתח דלתו להפסקה קצרה בין סדר לימוד למשנה. הרבנית הביאה כוס חמין וסיפרה שהגיעה אורחת חשובה. נכנסה מרת תמר'ל להציע הצעתה והרבנית חזרה למטבח. תמר'ל אמרה את דבריה, ומהמטבח נשמע צחוק כבוש. העוזרת התלוצצה והרבנית גיחכה. הרב טפח בידו על השולחן וקרא: "שקט! יוס'ל חולה!".

מיד השתררה דממה. נחרדה תמר'ל: "יש כאן חולה בבית?!" "לא", השיב הרב, "החולה מתייסר בביתו". "בן משפחה?", ביררה תמר'ל. "לא", השיב הרב. "הבלן של העיר". תמר'ל לא הבינה. לא בן משפחה ולא כאן בבית "אז למה אסור לצחוק בקול?!", מוזר, אך נשוב לענין: "מה דעת הרב להצעה?!"

הרב הגיע לכלל החלטה: "שמענו עלייך רבות", אמר, "וטובות בלבד: ידך פשוטה לצדקה, ואת תומכת ביד נדיבה בלומדי תורה, אבל לצערי לא נוכל להיות מחותנים!".

"מדוע?", תמחה. עוד לפני שהבן נבחן נדחה השידוך על הסף... "מי שאינו מבין שאם יש בעיר יהודי שמתייסר אי אפשר לצחוק, אין לנו עסק עמו..."

לאור זאת, מורי ורבותי, איני מדבר על צרותיו של 'בלן העיר' מירכתי המחנה, אני מדבר אודות אנשים היושבים כאן אתנו עכשיו, אחינו בשרנו ממש, שכנים, מכרים וידידים המתייסרים בייסורים נוראים, זה בכה וזה בכה: יש המיוסרים בחוליים משברי גוף ונפש ונזקקים נואשות לרפואה שלמה, ויש אשר בביתם בחור מבוגר או בת מבוגרת ממתנינים בכיליון עיניים למציאת זיווגם כדי שיוכלו להקים בית נאמן בישראל ולזכות להמשך הדורות... ולעומתם, כאלו הנשואים כבר שנים על גבי שנים ועדיין יושבים וממתנינים, מצפים לישועה, שיישמע בביתם קול פעיית תינוק ומלא את החלל הריק בצחוק ובהנאה - כל אלו ועוד צרות רבות ומגוונות העמוסות על ראשי עם קודש ה' ירחם. הנה חובתנו - חובת השעה - להשתתף בצערם ולהיות עמהם בצרתם.

## כוחה של תפילה על הזולת

הפעולה הראשונה שאנו צריכים לעשות למענם היא להקדיש, מדי יום ביומו, כמה דקות של מחשבה עליהם ועל צערם, ובאותן דקות להתפלל ולבקש מלפני אדון העולמים, השומע תפילת כל פה, שיחוס ויחונן אותם בדברי ישועה ורחמים, איש איש כפי הצרכותו.

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: [dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

## מרן רבי איסר זלמן מכבד הזולת

סיפר כ"ק אדמו"ר מסטריקוב זי"ע, שנכנס פעם לשמחת אירוסין אצל בחור אחד שלא בלט בין המצוינים בישיבתו ולפתע הבחין על מפתן הדלת בדמותו הטמירה של מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל. הרבי שהתפעל מבואו של הגרא"ז שאל בעדינות את אחד ממקורביו מה ראה הגאון להטריח את עצמו לאירוסין של חתן דגן. רבי איסר זלמן שקלט כפי הנראה את תוכן השאלה ענה ואמר: "דאס איז ניט מיין כבוד", זה לא הכבוד שלי, "אלא אם בן תורה מתכבד בזה שאני בא אליו לשמחתו - זה לבד שווה לי".

## איך אומרים לא

אצל מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל נכנס עיתונאי כדי לבקשו לראיין אותו לעיתונו. הושיבו הרב על כסא שליחו והחל להסביר לו כי אין זה מדרכו להתראיין, וציין בפניו כי אנשי ירושלים ברחו תמיד מפרסומת, וכך ישב והסביר לאותו עיתונאי את הדבר כעשר דקות שלא לביישו.

כשיצא אותו עיתונאי התעניינו הנוכחים בחוץ האם הסכים הרב להיענות לבקשתו. "לא", השיב העיתונאי. "אמנם בנקודה זו נחלתי אכזבה, אך כל המאמץ היה שווה לי כדי ללמוד כיצד מסרבים במאור פנים 'איך עונים לא'".

מסופר על מרן החזו"א, שפעם בדרך לביתו נתקל בו גר צדק גלמוד ואומלל, שהתאונן לפניו בדמעות שלישי כי אינו מכובד בעיני הבריות, והרי כתוב "ואהבתם את הגר" התייפת. ניסה החזו"א לשדלו בדברי תנחומים ואמר לו: "ברצוני לכבדך בניגון". החל הגר לפצוח בשיר בקול רם, והחזו"א בגודל מידותיו המופלאות לא היסס לרגע ופתח אף הוא בריקודים בלב רשות רבים, לפי קצב נהיגון. כך נמשך המעמד, עד שהבחין מרן החזו"א כי נתקררה דעתו של אותו אדם ומראה פניו הוכיחו שנתפייס.

## הגאון רבי שמואל אהרן יודלביץ מכבד את סבי

סבי הרב הרמן הייתה לו הכנסת אורחים בביתו והיה מוסר דברי תורה על הפרשה בפני האורחים. פעם נקלע הגאון רבי שמואל אהרן יודלביץ זצ"ל לביתו, וראה איך שאומר דברי תורה והאורחים צועקים "תגמור... תביא את החמין...", כי חלק גדול מן האורחים לא היו שפויים בדעתם ומה להם ולדבר תורה.

לרבי שמואל אהרן נגע הדבר ללבו. יהודי עומל, מכין דבר תורה ואין שומע לו... מאז היה בא מדי פעם לאחר הסעודה שאכל בביתו לשמוע את דברי התורה של הסבא... כיתת אותו גאון רגליו ממרחקים כדי לפייס את הסבא... כך היו נראים גדולי תורה ואנשי ירושלים.

## לסייע בחכמה

סיפר רבי בן ציון ברוק: כשטייל עם רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי ביער, "פעם קרב אלינו אדם אחד שהיה מתקשה מאוד בדיבורו והוא שאל אותנו היכן בית רופא פלוני. לא רציתי לעזוב את הגרש"ע זצוק"ל לבדו והראיתי לאיש לאן ללכת. הגרש"ע ביקשני שאלך אתו ואראה לו את מקום מגורי הרופא. כשחזרתי נשתוממתי לראות שהגרש"ע עמד כל הזמן במקומו והמתין לשובי. הגרש"ע הסביר לי, כי 'איש זה מתקשה מאוד בדיבורו ויש לו בושה בכל פעם שהוא צריך לשאול משהו מבני אדם, לכן היה נחוץ שאתה בעצמך תלווה אותו בדרכו לרופא כדי למנוע ממנו בושה מיותרת".

## לא רצה שאחר ישמשנו

מרן הרב בענגיס בזמן לימודו תמיד הייתה לפניו כוס תה בלי ששתה ממנה. רק לימים התברר מדוע לא שתה: אנשים רבים הסתובבו מסביבו וכל אחד רצה לכבדו בשתייה, ועל ידי כך שיש כוס תה לפניו לא יביאו לו כוס נוספת, וכך לא יטריח אדם.

(מתוך ספר 'מידות והנהגות טובות')

# להתחיל את היום ברגל ימין

## חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...  
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

[dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

# הפורחת בכל יום...

המייל היומי של 'דרשו'

גם כאשר חייו ובריאותו עמדו על הפרק... כחולה אסטמה הוא היה נוטל תרופה פעמיים ביום. תרופה זו הייתה מאוד חשובה עבורו, והייתה כמו אוויר לנשימתו. היא הייתה מיובאת משווייץ, ומדי פעם כשהתרופה עמדה להיגמר היו מבקשים מאחינו הגאון רבי משה סולובייצ'יק זצ"ל שישלח כמות נוספת. יום אחד, לאחר שנטל הרב את המנה הראשונה, גילו שנשארה רק עוד גלולה אחת. בני הרב דנו האם לשמור את הכדור הנוטר למחר, כיון שהיום הוא כבר לקח מנה אחת, ואם ייקח את המנה השנייה היום לא ייוותר למחר כלום. כאשר הציעו את הספק לפני הרב הוא ענה בשלווה: "את הכדור הזה צריך לקחת היום כי זו המנה של היום, וכשיצטרפו, יהיה...!".

למחרת בבוקר התדפק מאן דהוא על דלת בית הרב ושאל: "האם כאן גר הרב סולובייצ'יק?" הוא נענה בחיוב, אך חזותו הלא חרדית הפליאה את בני הבית - מה להלך זה בבית הרב?

"אני בא כעת משווייץ, ובשדה התעופה שם שאלני אדם אם אני נוסע לארץ ישראל ולירושלים, ומשהשבתי בחיוב ביקש ממני שאמסור חבילה זו לבית הרב סולובייצ'יק ברח' פרס 3 בירושלים". החבילה נפתחה ובתוכה משלוח חדש של תרופות... "כשיצטרפו, יהיה...!" ואכן היה ללא שהודיעו לרבי משה, כי מן השמים הודיעו לו, והתרופה הגיעה בדיוק בזמן - לא רגע לפני ואף לא רגע אחר...

שלחית תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: [israel.layosh@gmail.com](mailto:israel.layosh@gmail.com)

הרב מבריסק ערך חשבון והתברר לו כי חסרים עדיין שמונים אחוז מהסך הכולל. "סברתי", הגיב התורם, "שימים ספורים לפני ראש חודש כבר ימצא בידי הרב רוב הכסף ולא אצטרך לתרום סכום כה רב, אך בכל זאת אינני חוזר בי מהבטחתי ואתן את כל הסכום...".



תרומה מחוץ לארץ נשלחה אל הרב מבריסק עבור הכולל. נכנס השליח אל הרב בראש חודש ומסר לו את התרומה עבור האברכים. לפליאתו סירב הרב לקבל ואמר: "כבר אינני צריך, החודש כבר חילקתי כסף לאברכים...".

"הרב ישמור את הכסף לחודש הבא", הציע השליח. "כבר מהיום לשמור לחודש הבא?", התפלא הרב ועמד בסירובו לקבל את התרומה.

בראש חודש הבא הגיע השליח לפנות בוקר לביתו של הרב, שהופתע מאוד לראותו בשעה כה מוקדמת. "חשבת לעצמי", אמר השליח, "שלו הייתי מקדים לבוא אתמול, יום לפני ראש חודש, היה הרב אומר לי שהוא עדיין אינו זקוק לתרומה; ולו הייתי בא בעוד כמה שעות היה הרב אומר לי שהוא כבר אינו זקוק לתרומה; לכן השכמתי לשעה זו, בתקווה שכעת הרב יקבל את התרומה...".

חיך הרב ואמר: "אכן, עכשיו אני צריך...!".



בטחונו של מרן הגרי"ז זי"ע בקב"ה, ובעקבותיה השתדלותו הנצרכת בלבד, לא הייתה רק כאשר מדובר היה בכספי הכולל, אלא

## המשך מעמוד 11 | הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

לא עוברות דקות ספורות מאז שהמשיגה בירך את הברכה במעמד כל השוטרים, והרכבת נעצרת בפתאומיות. עד מהרה עוברת השמועה על הנס אדיר שהתרחש זה עתה לנוסעים: מוקש שהונח מתחת לפסי הרכבת התגלה בנסי נסים, ונהג הקטר הצליח לעצור את הרכבת ממש ברגע האחרון. אם המוקש היה מתפוצץ, חלילה, מתחת לקרונות, אי אפשר לתאר מה היה עולה בגורלם של הנוסעים.

הרכבת עמדה על מקומה במשך כמחצית השעה, והגאון הצדיק זצ"ל יושב ולומד כדרכו. גם ההמולה שנוצרה, והדיבורים בין האנשים על כך שהיתה זו ברכת 'אשר יצר' של הצדיק שפעלה את הנס הגדול, לא הוציאה את המשגיח מן הגמרא.

רק כאשר התגברה ההמולה מאוד שאל המשגיח את תלמידו מה קול הרעש הזה העולה באוזניו, וכששמע את העניין אמר לו, בענוותנותו הגדולה, וכמי שרוצה להסיט את מחשבות האנשים מ'אחריותו' לנס - "נו, עכשיו תגיד אתה, צריך לומר תפילת הדרך?!"

(לקט מתוך הגדה של פסח 'חשוקי חמד')

אחד מתלמידיו של הגה"צ ר' אליהו לופיאן זצ"ל, המשגיח דישיבת כפר חסידים, סיפר שנסע פעם עם רבו ברכבת מירושלים לחיפה ושאל אותו לפי תומו האם צריך לומר תפילת הדרך. ענה לו המשגיח בתמיחה: "אלא מאי? בוודאי שצריך לומר!".

לאחר זמן מה נכנס ר' אליהו לעשות צרכיו, ולכשיצא ונטל ידיו רמו בידו לשוטר אחד שעמד לידו לקבץ אליו את השוטרים הרבים שהיו באותה שעה ברכבת.

למרבה הפלא צייתו כל השוטרים לבקשה והגיעו אל המשגיח הישיש. ר' אליהו פונה אליהם בלשון הקודש, ואומר: "אני אברך עתה ברכת 'אשר יצר', ואתם כולכם תענו אמן...".

התלמיד מספר, שגם כל הנוסעים שעקבו אחרי המחזה התפלאו מאוד על כך שאנשי המשטרה נענים למשיגה בהסכמה מלאה וברצינות גמורה. והנה, ר' אליהו אומר את הברכה מילה במילה, כדרכו בקודש, וכל השוטרים עונים "אמן" בצוותא ובקול גדול.

אחד השוטרים התבטא לאחר מכן שרק מה'אשר יצר' של הרבי יכולים לעשות תשובה שלמה...

סיפרתי אותו למו"ר מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל, והוא אמר לי: "את הסיפור הזה מותר לספר רק לתלמידי חכמים, לא לאנשים פשוטים, כי על פי ההלכה אכן פיקוח נפש דוחה כמעט את כל התורה כולה. מי שלא הכיר את הקדושה של הרב מנדלסון ואת הראייה שלו למרחוק - עלול להבין את הסיפור הזה באופן לא נכון".

מה לומדים מהסיפור הזה?

דווקא בעת שאדם פועל דברים גדולים וחשובים הוא עלול להיתקל בקשיים גדולים. למה? משום שהשטן חפץ להפריע לקדושה.

אסור להירתע מן הקושי ואסור להיכנע. דווקא בשל הקושי מתקדמים ומתעלים!

## חבל על המכות שלא קיבלתי

ונסיים בסיפור ידוע המסופר על פריץ אחד שהיה לו חוכר יהודי ישר ונאמן. פעם הוצרך הפריץ לנסוע מאחוזתו לזמן-מה והשאיר את עוזרו איוון כממלא מקום עד שובו. אותו איוון היה שונא יהודים באפן מחריד. על כן, מיד כאשר נסע הפריץ קרא ליהודי ואמר לו: "מרגע זה סכום החכירה שאתה צריך לשלם הוא פי ארבעה מהסכום שהיית משלם עד עכשיו".

כמובן, היהודי לא יכול היה לעמוד בזה, וכשהגיע סוף החודש קרא לו איוון והיכה אותו מכות נמרצות. על כל מאה זהובים שלא יכול היה לשלם הכה אותו הגוי מכה נוראה.

לאחר זמן שב הפריץ לאחוזתו. היהודי סיפר לו את כל אשר התרחש. קרא הפריץ לאיוון, ולאחר ששמע שאכן היכה את היהודי מכות איזמות על לא עוול בכפיו, אמר הפריץ לאיוון: "לך תמכור את הבית שלך ואת כל הנכסים שלך. על כל מכה שנתת לו אתה חייב לתת לו אלף זהובים!".

שב היהודי לביתו ואמר לאשתו: "חבל... אילו הייתי מקבל עוד שתיים או שלוש מכות, כבר הייתי ממש מיליונר. חבל שלא קיבלתי עוד כמה מכות...".

היום, בדורנו, דור של עקבתא דמשיחא, יש ניסיונות קשים שמארגן לנו היצר הרע. יש פיתויים שלא שיערום אבותינו. פעם, כדי לחטוא היו צריכים לקחת סוס ועגלה ולנסוע עד לעיר הגדולה; היום, בלחיצת כפתור אחת אפשר לאבד ח"ו את כל הקדושה ואת כל הטהרה.

קשה לעמוד בניסיונות של פיתויי היצר. קשה לעמוד איתן מול צרות וייסורים. קשה, אבל השכר גדול ועצום.

קשה, אבל יש לנו את הכוחות לכך, מאחר שכבר עברנו בכור ההיתוך של שעבוד מצרים. כבר הטביע בנו הקב"ה את הכוחות הגדולים, ויכולים אנו להגיע בעזרת ה' להצלחה גדולה, ולהתפלל תמיד אפשר.

אדם, מחזיק בזרועותיו ילד קטן כבן שנה. הילד מתקשה לנשום, מכחיל. האדם צועק אליו: "כבוד הרב, אתה הזמנת את המונית?" אמר לוהרב מנדלסון: "כן".

אמר האיש: "אני לוקח לך את המונית הזאת. אני צריך להגיע לבית החולים 'קפלן' עם הילד, הוא כמעט לא נושם, אולי עוד נצליח להציל אותו".

באותם ימים לא היה 'הצלה' ולא פעלו ארגוני מתנדבים דומים. בכל קוממיות היה טרקטור אחד. אם ייסע אותו אדם על הטרקטור לבית החולים 'קפלן' עם ילד לא נושם - רק מלאך המוות יוכל לפעול שם...

שאל הרב: "מה קרה?"

אמר האב: "אתה לא רואה מה קורה לילד?"

הרב מביט, נכנס בקור רוח למונית ומורה לנהג: "סע", בעודו משאיר מאחור את האב והילד המכחיל בזרועותיו.

רץ האדם מהר הביתה עם הילד, שם את הילד אצל אשתו וברח לשדה - "אל אראה במוות הילד".

עוברת חצי שעה, חולפת שעה וחולפות שעתים. האיש אומר לעצמו: 'מה אני מרוויח מזה שאני יושב מתחת לשיחים? אלך הביתה'.

התקרב הביתה בפחד גדול. מביט, האם כבר יש קערה לנטילת ידיים? לא, אין. האם יש שלט 'הכניסה לכהנים אסורה'? לא.

הוא מתקרב, רואה את אשתו פותחת את הדלת, והילד מנפנף לו לשלום בצהלה. מה קורה כאן?

"הכל בסדר", אומרת לו אשתו, "אבל לאן נעלמת? חצי דקה אחרי שהלכת נשם הילד בלי שום בעיה, כאילו לא קרה כלום".

האב המאוש לא ידע את נפשו. על אף השמחה הגדולה וההקלה החליט לא לוותר לרב. אמר לעצמו: "יום שישי היום. בלילה, לפני קבלת שבת, הרב מגיע לבית הכנסת ואני אחכה לו בכניסה. אינני עם 'שולחן ערוך' גדול ואראה לו שכתוב שפיקוח נפש דוחה כמעט את כל התורה כולה!".

בליל שבת הוא ניגש אל הרב. שאל אותו הרב: "מה קרה דקה אחרי שנסעת?", אמר האיש: "האמת היא, שדקה אחרי שנסעת הכל הסתדר".

אומר לו הרב: "תדע לך, ברגע שבאתי לקחת את החליפה ולנסוע עם המונית לקנות את תפוחי האדמה לשומרי השמיטה, ידעתי שזה לא יבוא לי בקלות. ביקשתי: ריבוננו של עולם, אם אתה עושה פנצ'ר, שזה יהיה רק בגלגל אחד ולא בארבעה. אם אתה עושה חור ברדיאטור - שהחור יהיה קטן, כך שנוכל להמשיך בנסיעה. ידעתי בלי ספק שיקרה משהו בנסיעה הזאת, כי השטן יעמוד לאורך ולרוחב ולא ייתן לי לקנות את הסחורה הנחוצה לשומרי השמיטה. מיד כשבאת אמרתי לעצמי: 'השטן צריך את הילד שלו?! לא! הוא רק רוצה לעצור אותי!'.

שמעתי את הסיפור על הרב מנדלסון זצ"ל והתפעלתי מאוד.

◆ **האם יש איסור חמץ 'עבר עליו הפסח' בפחות מ'כזית'?**  
◆ **מי שניקה את ביתו מחמץ, ובדקו כדין - האם צריך לערוך מכירת חמץ?**  
◆ **באיזה קנין מקנים לגוי את החמץ?**

מחמץ, וכדומה - יש אומרים שצריך להטבילם לאחר הפסח, כדין כלים שנקנו מגוי.

**אופן הקנין במכירת חמץ**

• במכירת חמץ - חובה להקנות לגוי את החמץ הן בקנין 'כסף' והן בקנין 'משיכה'; ולכל הפחות, במשיכה. ואם הקנה בכסף בלבד, או בקנין 'חצר', וכדומה - החמץ מותר לאחר הפסח באכילה ובהנאה.

• במכירת חמץ לגוי, כשלא ניתן למשוך את כל החמץ - ניתן להקנות את החמץ בקנין 'אגב', אלא יש להוסיף 'קנין סודר', או קנין של 'מנהג הסוחרים'.

• כאשר מקנים לגוי את החמץ בקנין כסף - מקנים אותו בסכום הקרוב לשוויו, ומקבלים מהגוי חלק מהתשלום בתור 'דמי קדימה' ותחילת פרעון, ויתרת התשלום נחשבת כהלוואה.

• כאשר הרב מוכר חמץ בשליחותם של מוכרים רבים, יזכה בכסף שמקבל מהגוי לעצמו, ולא עבור המוכרים. וראוי שהמוכרים יציינו בכתב ההרשאה שהכסף ינתן לרב.

• בשטר ההרשאה למכירת חמץ, צריך כל אחד מהמוכרים לרשום את כתובת המקום שבו נמצא החמץ, ואת המקומות המדויקים בכתובת זו, שבהם מונח החמץ הנמכר.

• מטלטלין, ניתן לקנות בקנין 'הגבהה'. וחפץ שאין הדרך להגביהו, ניתן לקנותו גם בקנין 'משיכה'. ובחפץ שהדרך להגביהו, משיכה אינה מועילה.

• לכל מצוה או פעולה שבקיומה על ידי אדם אחר נדרשת 'שליחות', גוי אינו יכול לשמש כשליח עבור ישראל, ואינו יכול לשלוח שליח, הן גוי והן ישראל.

**מהלכות חמץ ש'עבר עליו הפסח'**

• איסור 'חמץ שעבר עליו הפסח', חל גם במקרה שהחמץ נותר ברשות ישראל בשגגה או באונס. ואף על חמץ שכמותו פחותה מ'כזית'.

• ישראל שהיה בבעלותו דגן שלא החמץ, והגוי טחן את הדגן בפסח ללא ידיעתו, ואפה ממנו לחם - יש אומרים שהישראל רשאי לדרוש מהגוי את דמי הדגן, ויש אומרים שהחמץ מותר אף באכילה.

• ישראל שגזל חמץ מישראל, ועבר עליו הפסח ברשות הגזלן - הריהו אסור לאחר הפסח; אולם, גוי שגזל חמץ מישראל - יש מהאחרונים שציידו להתירו לאחר הפסח.

**מהלכות מכירת חמץ**

• מי שניקה את ביתו מחמץ, ובדקו כדין - יש אומרים שלמרות זאת מוטל עליו לערוך את סדר מכירת חמץ הנהוג; ויש חולקים.

• יש מהפוסקים שכתבו כי את מכירת החמץ יש לערוך באופן התקף גם לפי חוקי המדינה, אך בארץ ישראל בזמננו - יש אומרים שאין צורך לערוך את המכירה באופן התקף לפי חוקיהם.

• המוכר חמץ לגוי באופן שהחמץ נותר ברשות ישראל, עליו לתת לגוי את מפתח המקום שבו נמצא החמץ, ולפחות להודיע לו כי הוא רשאי ליטול את המפתח בכל עת שירצה.

• המנהג מקדמת דנא, שתושבי העיר כותבים שטר 'הרשאה' לרב למכירת החמץ, והרב מוכר את החמץ בשליחותם. והמנהג לעשות קנין לחיזוק השליחות.

• ישראל שמכר לגוי לפני הפסח כלים שלא ניתן לנקותם